

Západočeská univerzita v Plzni

**Fakulta pedagogická
Katedra výtvarné kultury**

**ZOBRAZOVÁNÍ AGRESIVITY A NÁSILÍ
V AUDIOVIZUÁLNÍCH MÉDIÍCH**

Bakalářská práce

Martina Lišková

Specializace v pedagogice: Vizuální kultura se zaměřením na vzdělávání

Vedoucí práce: PhDr. Jan Mašek, Ph.D.

Plzeň 2013

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem práci vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury a zdrojů informací.

V Plzni .....

Vlastnoruční podpis.....

Poděkování:

Touto cestou bych chtěla poděkovat vedoucímu mé bakalářské práce PhDr. Janu Maškovi, Ph.D. za odborné vedení, cenné připomínky a rady a zároveň za čas strávený při konzultacích této práce.

V Plzni .....

Vlastnoruční podpis.....

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

Fakulta pedagogická

Akademický rok: 2011/2012

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Martina LIŠKOVÁ**
Osobní číslo: **P10B0549P**
Studijní program: **B7507 Specializace v pedagogice**
Studijní obor: **Vizuální kultura se zaměřením na vzdělávání**
Název tématu: **Zobrazování agresivity a násilí v audiovizuálních médiích**
Zadávací katedra: **Katedra výtvarné kultury**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Autorka se ve své bakalářské práci bude zabývat způsoby zobrazení agresivity a násilí ve vizuálně obrazných médiích se zaměřením na vybrané pořady televizního vysílání a filmu. Provede multimodální sémiotickou analýzu vybraných násilných a agresivních scén a odvodí vlastní model klasifikace zobrazované agresivity a násilí v audiovizuálních médiích. Práce se bude věnovat i výzkumům, které řeší zobrazování agresivity a násilí v audiovizuálních médiích ve vztahu a k jejímu vlivu na děti a mládež a mediální výchově.

Rozsah grafických prací: vyplyne ze zprac. BP
Rozsah pracovní zprávy: 30- 50 stran textu formátu A4
Forma zpracování bakalářské práce: tištěná
Seznam odborné literatury:

Kress, Gunter; Leeuwen, Theo: Reading Images. Routledge: London 1996,
Leeuwen, Theo: Introducing Social Semiotics. Routledge: Oxon 2005,
O'HALLORAN, K.L., SMITH, B.A.: Multimodal Text Analysis. In: Multimodal
Analysis Lab Interactive and Digital Media Institute (IDMI) [online].
Singapore: National University of Singapore, 2011 [cit. 2012-03-25]. Dostupné z:
[http://multimodal-analysis-lab.org/_docs/encyclopedia/01-
Multimodal_Text_Analysis-O%27Halloran_and_Smith.pdf](http://multimodal-analysis-lab.org/_docs/encyclopedia/01-Multimodal_Text_Analysis-O%27Halloran_and_Smith.pdf)

Vedoucí bakalářské práce: **PhDr. Jan Mašek, Ph.D.**
Katedra výtvarné kultury

Datum zadání bakalářské práce: **15. června 2012**
Termín odevzdání bakalářské práce: **19. dubna 2013**

Doc. PaedDr. Jana Coufalová, CSc.
děkanka

PhDr. Vladimíra Zikmundová, Ph.D.
vedoucí katedry

V Plzni dne 2. října 2012

ANOTACE

Bakalářská práce s názvem *Zobrazování agresivity a násilí v audiovizuálních médiích* obsahuje základní poznatky o klasifikačních systémech audiovizuálních médií v různých státech. Hlavní důraz je kladen na nizozemský klasifikační systém Kijkwijzer, který se stal inspirací pro některé další státy. V práci se věnuji i výzkumům a možnostem vlivu zobrazování televizního násilí na děti a mládež. V závěrečné kapitole bakalářské práce s názvem *Zobrazování agresivity a násilí podle žánru filmu* se zabývám způsoby, jakými je násilí prezentováno v konkrétních filmových žánrech.

Klíčová slova: agresivita, násilí, audiovizuální média, filmový žánr, klasifikační systém

ANNOTATION

The bachelor thesis with a title *Imaging aggression and violence in the audiovisual media* contains basic information about classification systems for audiovisual media in different countries. I put emphasis on the Dutch Kijkwijzer classification System, which became the inspiration for other states. In this work I pay attention to researches and possibilities of impact viewing television violence on children and youth. In conclusion of the bachelor thesis with the title *Imaging aggression and violence by film genres* I deal with the ways in which the violence is presented the specific genres of movies.

Key words: aggression, violence, audiovisual media, genres of movies, classification system

OBSAH

ÚVOD	9
1 OBECNÁ TEORIE AGRESIVITY A NÁSILÍ	10
1.1 ZÁKLADNÍ POJMY – AGRESIVITA, AGRESE, NÁSILÍ.....	10
1.2 DRUHY AGRESE	10
2 KLASIFIKACE AUDIOVIZUÁLNÍCH MÉDIÍ	11
2.1 KLASIFIKAČNÍ SYSTÉMY VE VYBRANÝCH ZEMÍCH EU A V USA.....	11
2.2 NICAM - NIZOZEMSKÝ INSTITUT PRO KLASIFIKACI AUDIOVIZUÁLNÍCH MÉDIÍ	17
2.2.1 Činnost institutu NICAM	18
2.2.2 Systém Kijkwijzer.....	18
2.2.3 Klasifikace násilí institutu NICAM.....	19
3 VLIV MEDIÁLNÍHO NÁSILÍ NA DIVÁKY	20
3.1 VLIV TELEVIZNÍHO NÁSILÍ NA KRIMINALITU DĚTÍ A MLÁDEŽE	20
3.2 SCHOPNOST DÍTĚTE POROZUMĚT TELEVIZNÍMU VYSÍLÁNÍ	20
3.3 VÝZKUMY ZKOUMAJÍCÍ VLIV TELEVIZNÍHO NÁSILÍ NA DIVÁKA	21
4 ZOBRAZOVÁNÍ AGRESIVITY A NÁSILÍ PODLE ŽÁNRU FILMU.....	23
4.1 AKČNÍ FILM	25
4.1.1 <i>Kill Bill</i>	25
4.1.2 <i>Smrtonosná past</i>	26
4.2 DOBRODRUŽNÝ FILM	27
4.2.1 <i>Indiana Jones a dobyvatelé ztracené archy</i>	27
4.2.2 <i>Piráti z Karibiku - Prokletí Černé perly</i>	28
4.3 DRAMA.....	28
4.3.1 <i>Vykoupení z věznice Shawshank</i>	29
4.3.2 <i>Milionář z chatrče</i>	30
4.4 FANTASY	31
4.4.1 <i>Pán prstenů: Dvě věže</i>	31
4.4.2 <i>Avatar</i>	32
4.5 HOROR	33
4.5.1 <i>Psycho</i>	33
4.5.2 <i>Mlčení jehňátek</i>	34
4.6 KOMEDIE	35
4.6.1 <i>Nedotknutelní</i>	35
4.6.2 <i>Terapie láskou</i>	36
4. 7 KRIMINÁLNÍ FILM	37
4.7.1 <i>Kmotr</i>	37
4.7.2 <i>Pulp Fiction: Historky z podsvětí</i>	38
4. 8 RODINNÝ FILM.....	39
4.8.1 <i>Toy Story: Příběh hraček</i>	39
4.8.2 <i>VALL-I</i>	40
4. 9 ROMANTICKÝ FILM.....	41
4.9.1 <i>Amélie z Montmartru</i>	41
4.9.2 <i>Věčný svit neposkvřené mysli</i>	42
4.10 SCIENCE FICTION	42
4.10.1 <i>Matrix</i>	42
4.10.2 <i>Hvězdné války: Epizoda V - Impérium vrací úder</i>	43

4.11 THRILLER	44
4.11.1 <i>Memento</i>	44
4.11.2 <i>Černá labuť</i>	45
4.12 VÁLEČNÝ FILM	46
4.12.1 <i>Zachraňte vojína Ryana</i>	46
4.12.2 <i>Četa</i>	47
4.13 VLASTNÍ MODEL KLASIFIKACE ZOBRAZOVÁNÍ AGRESIVITY A NÁSILÍ PODLE ŽÁNRU FILMU A SHRnutí POZNATKŮ	48
ZÁVĚR	53
RESUME	54
POUŽITÉ ZDROJE	55
SEZNAM PŘÍLOH	LXII
PŘÍLOHY	LXIII
PŘÍLOHA A – KLASIFIKAČNÍ SYSTÉM AUDIOVIZUÁLNÍCH MÉDIÍ – DÁNSKO	LXIII
PŘÍLOHA B – KLASIFIKAČNÍ SYSTÉM AUDIOVIZUÁLNÍCH MÉDIÍ – FINSKO	LXIV
PŘÍLOHA C – KLASIFIKAČNÍ SYSTÉM AUDIOVIZUÁLNÍCH MÉDIÍ – FRANCIE	LXV
PŘÍLOHA D – KLASIFIKAČNÍ SYSTÉM AUDIOVIZUÁLNÍCH MÉDIÍ – IRSKO	LXVI
PŘÍLOHA E – KLASIFIKAČNÍ SYSTÉM AUDIOVIZUÁLNÍCH MÉDIÍ – MAĎARSKO.....	LXVII
PŘÍLOHA F – KLASIFIKAČNÍ SYSTÉM AUDIOVIZUÁLNÍCH MÉDIÍ – NĚMECKO	LXVIII
PŘÍLOHA G – KLASIFIKAČNÍ SYSTÉM AUDIOVIZUÁLNÍCH MÉDIÍ – POLSKO	LXIX
PŘÍLOHA H – KLASIFIKAČNÍ SYSTÉM AUDIOVIZUÁLNÍCH MÉDIÍ – RAKOUSKO	LXX
PŘÍLOHA I – KLASIFIKAČNÍ SYSTÉM AUDIOVIZUÁLNÍCH MÉDIÍ – SLOVENSKÁ REPUBLIKA	LXXI
PŘÍLOHA J – KLASIFIKAČNÍ SYSTÉM AUDIOVIZUÁLNÍCH MÉDIÍ – ŠVÉDSKO	LXXII
PŘÍLOHA K – KLASIFIKAČNÍ SYSTÉM AUDIOVIZUÁLNÍCH MÉDIÍ – VELKÁ BRITÁNIE	LXXIII
PŘÍLOHA L – KLASIFIKAČNÍ SYSTÉM AUDIOVIZUÁLNÍCH MÉDIÍ – USA	LXXIV
PŘÍLOHA M – KLASIFIKAČNÍ SYSTÉM AUDIOVIZUÁLNÍCH MÉDIÍ – NIZOZEMSKO	LXXV
PŘÍLOHA N – UKÁZKA Z KLASIFIKAČNÍHO FORMULÁŘE INSTITUTU NICAM	LXXVI

ÚVOD

Téma, kterému se věnuji v této bakalářské práci má název *Zobrazování agresivity a násilí v audiovizuálních médiích*. Televizní a filmová tvorba produkuje velké množství obrazů, které zobrazují násilné scény. Intenzita a rozmanitost těchto snímků se navíc výrazně zvýšila v posledním desetiletí. Média získávají pro člověka stále větší význam, stala se součástí našeho života a jejich působení nás v menší či větší míře ovlivňuje. Důležitou otázkou ovšem je, jakým způsobem se tento vliv u člověka projevuje a jakým způsobem divák agresivní a násilný obsah vnímá a následně na něj reaguje? Audiovizuální dílo je nejčastěji vysvětlováno jako dílo, které zahrnuje pohyblivou obrazovou složku a zároveň i složku zvukovou. Ve své bakalářské práci se věnuji především filmu, s důrazem na obsažené násilné scény v různých filmových žánrech.

Celá práce je členěna do čtyř kapitol. V první kapitole *Obecná teorie agresivity a násilí* se věnuji objasnění základních pojmů jako je agresivita, agrese a násilí. Druhá kapitola *Klasifikace audiovizuálních médií* obsahuje poznatky o klasifikačních systémech těchto médií v různých zemích Evropy a v USA, s důrazem na NICAM - Nizozemský institut pro klasifikaci audiovizuálních médií. Zde je zaznamenána historie vzniku institutu, jeho činnost a významný systém Kijkwijzer, kterým se Nizozemsko stalo první zemí na světě, jenž má klasifikační systém pro vlastní audiovizuální výrobu. Třetí kapitola nese název *Vliv mediálního násilí na diváky*, kde se na základě studia odborné literatury věnuji výzkumům v oblasti vlivu televizního násilí na diváka, především na děti a mladistvé. Zabývám se vztahem mezi zobrazováním agresivity a násilí v audiovizuálních médiích a jeho vlivem na děti a mládež. Popisuji zde možnosti přenosu agrese z média a následný vliv televizního násilí na kriminalitu dětí a mládeže. V jedné části této kapitoly se zabývám schopnostmi dítěte porozumět zobrazovanému televiznímu násilí. Ve čtvrté kapitole s názvem *Zobrazování agresivity a násilí podle žánru filmu* se věnuji tomu, jakou formou je násilí v daném žánru prezentováno. Zároveň dle vlastního modelu klasifikace zobrazování agresivity a násilí analyzuji filmové scény dle druhů prezentovaného násilí.

Cílem této práce je vstoupit do problematiky zobrazování násilí v audiovizuálních médiích, pokusit se objasnit základní aspekty tohoto tématu, zaměřit se na nejvýznamnější výzkumy zkoumající vliv působení násilných scén na diváka a zjistit jakou formou je toto audiovizuální násilí prezentováno v závislosti na filmovém žánru.

1 Obecná teorie agresivity a násilí

1.1 Základní pojmy – agresivita, agrese, násilí

Agresivita (z lat. *Aggressivus* - útočnost) je širší pojem, který je nejčastěji vykládán jako sklon k útočnému a nepřátelskému jednání. Toto agresivní jednání je často nasměrováno proti jiné osobě, kolektivu, nebo vůči vlastní osobě. Agresivita bývá vnímána jako dispozice, která se může v určitých situacích projevit a narušit tak společenské normy a integritu lidí, zvířat i neživých věcí.

Agrese (z lat. *Aggressio* – výpad, útok) je destruktivní chování, směřující k fyzickému, slovnímu nebo symbolickému útoku vůči jinému jedinci či předmětu. (Spurný, 1996) Většinou je agrese definována jako vrozená vlastnost, jejímž cílem je poškodit věci, lidi nebo sebe samého (Poněšický, 2010).

Násilí někdy bývá označováno jako jeden z projevů agrese. Jedná se o záměrné použití fyzické síly proti sobě samému, jiné osobě nebo skupině osob, která působí nebo má vysokou pravděpodobnost způsobit zranění, smrt, psychické poškození, strádání nebo újmu. Jde tedy o záměrný pokus někomu fyzicky ublížit. Světová zdravotnická organizace vysvětluje pojem násilí jako „úmyslné použití výhružek nebo skutečného tělesného nátlaku či fyzické síly proti vlastní nebo jiné osobě, proti skupině nebo kolektivu, které vede buď konkrétně nebo s vysokou pravděpodobností ke zranění, smrti, psychické újmě, vadnému vývoji nebo deprivaci,“ (Herzog, 2009, s. 12).

1.2 Druhy agrese

Existuje několik různých dělení agrese, z nichž má každá své odpůrce a zastánce. Agrese je nejčastěji rozdělována na dva druhy podle příčiny vzniku – *instrumentální agrese* a *emocionální agrese*. Podle cíle či praktického hlediska agrese je možné agresí dělit také na *přímou a nepřímou* a *verbální a fyzickou*.

„*Instrumentální agrese je prostředkem, jak dosáhnout vnějšího cíle. Je-li přitom zraněna jiná osoba, pak jde o sekundární efekt. Použití instrumentální agrese je založeno na předem připraveném plánu a na úvahách o možných variantách průběhu jednání*“ (Čermák, 1998, s. 10). Podobného názoru je i Zdeněk Martínek (2009), který mluví o jasném cíli agrese a jeho častém naprogramování a přesném promyšlení. *Emocionální agresí* označuje Ivo Čermák (1998) také jako zlostnou, hněvivou nebo afektivní. Pro tento

typ agrese jsou charakteristické silné negativní emoce, kde je agrese cílem sama o sobě. Nebývá předem plánována a člověku se jeví jako nutnost reagovat tak na určitý podnět, který u něj vyvolal impulsivní reakci. Adam Suchý (2007) tuto agresi označuje jako zlobnou. Zdrojem této agrese může však být i postupné hromadění téměř nevýznamných prožitků (Martínek, 2009).

Dalším možným dělením je již výše uvedené rozdělení agrese na přímou a nepřímou a verbální a fyzickou. *Přímá agrese* je zaměřena přímo na objekt. Pokud je jedinec napadnut např. kopnutím či pohlavkem jedná se o přímou fyzickou agresi. *Přímá verbální agrese* jsou například nadávky či zesměšňování. *Nepřímá agrese* je zaměřena na poškození věci člověka, k němuž si nedovolíme být agresivní přímo. Pokud tedy dojde k ničení osobního majetku oběti, jedná se o *nepřímou fyzickou agresi*. *Nepřímá verbální agrese* zahrnuje různé pomlavy nebo nevhodné žerty (Čermák, 1998).

2 Klasifikace audiovizuálních médií

Ve většině zemí zesilují obavy z možného negativního vlivu audiovizuálních obsahů na děti a mladistvé, proto ve většině těchto zemí fungují nebo se zavádí klasifikační systémy audiovizuálních produktů, které různým způsobem označují vhodnost obsahu pro různě věkové hranice.

Média mají obrovskou moc ovlivňovat myšlení i jednání lidí. Nebezpečí takové moci spočívá především v tom, že dochází k manipulaci s informacemi, zjednodušování reality či upřednostňování některých názorů. Pokud připustíme, že televize může tímto způsobem ovlivňovat člověka, pak vidíme souvislosti v tom, že agresivní chování může mít spojitost se sledováním pořadů s násilnými obsahy (Čermák, 1998).

2.1 Klasifikační systémy ve vybraných zemích EU a v USA

V této kapitole bych se ráda věnovala vybraným klasifikačním systémům audiovizuálních médií v některých zemích Evropské unie a v USA. Klasifikační systém pro hodnocení audiovizuálních produktů je souborem technických a organizačních prostředků, který má za úkol vyhodnotit vhodnost zobrazovaného obsahu pro diváky. Mediální produkty distribuované televizním vysíláním, v sítích kin a prodejem DVD

a videonahrávek podléhají v řadě zemí regulaci, z hlediska toho, zda obsahují násilné výjevy. V této části tedy sleduji, jakým způsobem regulace v jednotlivých státech probíhá.

Zdrojem informací mi byl projekt z roku 2008 *Klasifikace audiovizuálních produktů podle věkových hranic v zemích Evropské unie*, který byl zadán Ministerstvem kultury České republiky. Realizací projektu se zabývalo Centrum mediálních studií CEMES FSV UK (zřízeno roku 1996 na podporu vědecké činnosti jako univerzitní výzkumné pracoviště při Fakultě sociálních věd Univerzity Karlovy), věnující se studiu současné role českých masových médií ve světovém kontextu. Předmětem studie bylo podrobnější zkoumání vybraných klasifikačních systémů, které patří především mezi mezinárodně uznávané nebo vykazují nějaké zvláštnosti. Mezi případy zkoumání patří klasifikační systémy zemí, jako jsou Nizozemsko, Velká Británie, Německo, Francie, Švédsko, Slovenská republika, Maďarsko, Polsko, Rakousko, Dánsko, Irsko a Finsko.

Zároveň jsem se pokusila shrnout i informace o klasifikaci audiovizuálních médií v České republice, které nebyli přímo součástí výše uvedené studie. Ze stejného důvodu se zde věnuji i klasifikačnímu systému v USA. Tento systém uvádím i kvůli závěrečné kapitole, která nese název *Zobrazování agresivity a násilí podle žánru filmu*, kde jsem se právě několika filmy z distribuce USA zabývala a zároveň jsem sledovala, jakým způsobem je v těchto filmech násilí prezentováno. V bakalářské práci uvádím pro srovnání jen základní informace o klasifikačních systémech těchto států. Nejvíce jsem se zaměřila na jeden z nejvyspělejších klasifikačních systémů, který funguje v Nizozemsku, a který je zároveň považován za vhodnou inspiraci pro klasifikaci v České republice.

Dánsko

Hlavní roli v ochraně dětí a mladistvých před škodlivým obsahem médií má od roku 1997 Mediální rada pro děti a mládež. Dánský systém (viz Příloha A) je zvláštní převážně tím, že povoluje dětem starším sedmi let shlédnout jakýkoliv film vyšší klasifikace než 7, který ale musí sledovat pouze s dospělou osobou. Dospělý tak přejímá zcela zodpovědnost za to, co dítě sleduje. Tento systém ukazuje na skutečnost, že děti vnímají škodlivý obsah individuálně. V televizním sektoru není jednotný systém klasifikace, každá televize se řídí vlastními podmínkami. Některé používají jen verbální upozornění nebo vlastní piktogramy. Zároveň televize upravují své vysílání časovými hranicemi. Televizní vysílatelé často v případě hraných filmů přebírají klasifikace Mediální rady (Czesany; Dvořáková, 2008).

Finsko

Ve Finsku je hlavním subjektem pro klasifikaci filmů Finská rada pro klasifikaci. Ředitel Rady volí jednotlivé inspektory a sám je jmenován ministerstvem školství. V televizním sektoru provádějí klasifikaci televizních pořadů sami televizní vysílatelé. Základem vysílání jsou časové hranice. Finský systém (viz Příloha B) zakazuje vysílat pořady nevhodné do 11 let ve všední dny před 17:00, pořady nevhodné do 15 let před 21:00 a pořady nevhodné do 18 let před 23:00 (Czesany; Dvořáková, 2008).

Francie

Klasifikační systém ve Francii (viz Příloha C) se vyvíjí od 40. let. Mezi současné určující subjekty klasifikace patří: Národní centrum pro kinematografii, Komise pro klasifikaci kinematografických děl a Vrchní rada pro audiovizí. Ve srovnání s dalšími zeměmi je francouzský klasifikační systém známý svými velmi benevolentními pravidly. Statistiky uvádějí, že rozmezí počtu filmů a pořadů, které jsou klasifikovány pro všechny věkové kategorie je mezi 80 % až 90 % (Czesany; Dvořáková, 2008).

Irsko

Za klasifikaci v Irsku (viz Příloha D) zodpovídá Irský úřad pro klasifikaci, založený v roce 1923. Odvolacím úřadem se stala ministerská Rada pro odvolání ve věci klasifikace filmů. Televizní vysílání je od roku 2001 regulováno Irskou komisí pro vysílání. Tato komise provedla v letech 2005 – 2007 rozsáhlý výzkum, díky němuž vznikl Kodex programových standardů, který vysílatelům definuje pravidla vůči dětem a mladistvým (Czesany; Dvořáková, 2008).

Německo

Klasifikační systém v Německu (viz Příloha E) vznikl krátce po konci 2. světové války. Nyní je klasifikace vykonávána několika institucemi: Dobrovolná sebekontrola filmového průmyslu (Freiwillige Selbstkontrolle der Filmwirtschaft, FSK) a Dobrovolná sebekontrola televize (Freiwillige Selbstkontrolle Fernsehen, FSF), která klasifikuje zatím neklasifikované produkty pro soukromé televizní vysílání. V minulosti byla rozhodnutí FSK a USK často hodnocena jako příliš přísná. V posledním desetiletí směřují pravidla systému k větší liberálnosti, která se však někdy také shledává s kritikou. Německý systém je velice složitý a účastní se na něm příliš mnoho subjektů. Problém je například i v tom, že klasifikované filmy mohou být později na základě Zákona

o ochraně mládeže zakázány. Ani tedy účast v klasifikačním systému nezaručuje vysílatelům právní jistotu. Existují také výjimky a různá omezení, ke kterým dochází například při náboženských svátcích, kdy funguje zvláštní ochrana televizního vysílání (Czesany; Dvořáková, 2008).

Rakousko

Klasifikaci v Rakousku (viz Příloha F) provádí Komise pro mládež a média při Spolkovém ministerstvu vzdělání, umění a kultury. V Rakousku je především kontrolováno dodržování vysílacích časů. Systém je částečně napojen na německý systém, od kterého často klasifikaci pro DVD a video přebírá. Rakouská klasifikace je obecně označována za mírnější, než německá. Jednotlivé spolkové země mohou doporučení komise přijmout, ale i pozměnit. Komise příležitostně na požadavky distributorů a vysílatelů klasifikuje i vybrané produkty pro televizi a DVD, provádí osvětu mezi dětmi a mladistvými ve zvyšování mediální gramotnosti a kontaktu s novými médii (Czesany; Dvořáková, 2008).

Švédsko

Švédský klasifikační systém (viz Příloha G) patří v Evropě mezi nejstarší a byl založen v roce 1911. Před uvedením na veřejnost posuzuje Švédská národní rada filmových cenzorů všechny filmy, DVD/video programy, včetně televizního vysílání. Jednotliví vysílatelé uzavírají samostatně licenční smlouvy, které určují přesná pravidla ochrany dětí a mládeže. Jednou ze zvláštností tohoto systému je, že je pohlíženo striktně na obsah násilí, ale sexuální kontext a vulgarismy jsou často hodnoceny velmi liberálně (Czesany; Dvořáková, 2008).

Velká Británie

Podobně jako ve Švédsku patří i britský klasifikační systém audiovizuálních produktů (viz Příloha H) k jedním z nejstarších v Evropě. Vznikl roku 1912 a současně patří i mezi nejznámější systémy. Klasifikaci provádí Britská rada pro filmovou klasifikaci (British Board of Film Classification, BBFC). Regulaci televizního a rozhlasového vysílání ve Velké Británii provádí od roku 2003 Úřad pro komunikace (Office of Communications, Ofcom), který nezavedl jednotná a striktně daná pravidla, ale upřednostňuje dohodu s jednotlivými televizními kanály. Ve Velké Británii tedy neexistuje jednotný klasifikační systém, který by sloužil k upozornění na dětem škodlivé pořady nebo na vysílací časy

pořadů. Zvláštní úlohu však má nezávislá zájmová organizace Mediawatch-Uk, která upozorňuje na škodlivý obsah v médiích (např. násilí, vulgární výrazy), a která v minulosti již několikrát ovlivnila směřování regulace všech médií ve Velké Británii (Czesany; Dvořáková, 2008).

Maďarsko

V Maďarsku provádí klasifikaci televizního vysílání Národní rada pro rozhlas a televizi. Klasifikace (viz Příloha I) je znázorněna pomocí obrazových symbolů, které se objevují na dobu tří sekund na minimálně padesáti procentech obrazovky a současně probíhá zvukové sdělení v maďarštině. Během vysílání pořadu jsou znázorněny jednotlivé ikony (Czesany; Dvořáková, 2008).

Polsko

Klasifikace v Polsku (viz Příloha J) je prováděna samotnými distributory a vysílateli, jejichž doporučení jsou následně většinou dodržována. Vysílatelé mají povinnost opatřit pořady grafickými symboly, podle míry možného ohrožení vývoje dětí a mladistvých. Národní rada pro rozhlasové a televizní vysílání je oprávněna udílet pokuty za nedodržení pravidel klasifikace. Polský systém je v praxi většinou kritizován a hodnocen jako nevyhovující, z důvodu nedostatečné definice pravidel pro některé sektory audiovizuálního průmyslu. Kritizována je často i skutečnost, že ten samý film může mít v různých médiích odlišnou klasifikaci (Czesany; Dvořáková, 2008).

Slovenská republika

Klasifikační systém (viz Příloha K) rozlišuje mezi negativně vymezenými klasifikátory a pozitivně vymezenými klasifikátory. Negativně vymezené klasifikátory označují produkty nevhodné pro určitou věkovou hranici. Pozitivně vymezené klasifikátory určují produkty pro děti, které jsou výchovně-vzdělávací nebo produkty, které nejsou určeny pro mladistvé, ale přímo je neohrožují. Zvláštností slovenského systému je, že přesně definuje, jaký typ pořadu nesmí být bezprostředně vysílán před nebo po dětském programu. Televizní vysílání nevyužívá časovou hranici hlavního vysílacího času, což v praxi znamená, že pořady klasifikované od 15 let jsou často vysílány již v odpoledních hodinách (Czesany; Dvořáková, 2008).

Česká republika

V České republice dosud systém klasifikace vhodnosti pořadů pro jednotlivé věkové kategorie není zaveden. Zavedení tohoto systému by rodičům pomáhalo při výběru pořadů, které následně umožní svým dětem sledovat v televizním vysílání. Nemuseli by se tak obávat, že budou v průběhu pořadu zaskočeni obsahem, který je pro děti nevhodný (Britské listy, 2013).

V současnosti je v České republice zatím zaveden pouze systém klasifikace audiovizuálních děl ve vztahu ke kinematografickým dílům, který omezuje přístupnost kinematografických děl ohrožujících duševní nebo mravní vývoj dětí. Podle zákona ze dne 26. října 2012 o audiovizuálních dílech a podpoře kinematografie a o změně některých zákonů (zákon o audiovizuaci) musí *„každé kinematografické dílo být před svým prvním zpřístupněním na území České republiky označeno klasifikací z hlediska vhodnosti jeho obsahu pro děti a mladistvé. Účelem klasifikace je omezit přístupnost kinematografických děl, jejichž obsah může ohrozit duševní nebo mravní vývoj dětí nebo mladistvých. Kinematografické dílo je z hlediska vhodnosti jeho obsahu pro děti a mladistvé klasifikováno jako a) přístupné bez omezení, b) nevhodné pro děti do 12 let, c) nepřístupné pro děti do 15 let, nebo d) nepřístupné pro děti a mladistvé do 18 let,* (Zákony v ČR, 2013). Nevýhodou tohoto systému ovšem je, že neposkytuje informace o tom, jaký nevhodný obsah dílo zobrazuje, zda se jedná například o násilné, sexuální nebo jiné nevhodné scény.

Podle studie, kterou nechalo v roce 2008 vypracovat Ministerstvo kultury České republiky, existuje několik možností budování jednotného audiovizuálního systému. Zdá se, že nejvýhodnější možností je systém Kijkwijzer vyvinutý institutem NICAM, který se uplatňuje v Nizozemsku. Tento systém je již zavedený na evropském mediálním trhu a odpovídá požadavkům, které určuje česká legislativa. Došlo by tedy k jednotnému označení veškerých audiovizuálních děl v České republice (filmy v kinech, DVD/VHS, videohry, televizní pořady atd.) (Krsek, 2013).

Rada pro rozhlasové a televizní vysílání si určila pro rok 2013 jako jednu z hlavních priorit opětovné nastolení diskuse, která by vedla ke konkrétním změnám v legislativě (Kalistová, 2013).

USA

Americký klasifikační systém (viz Příloha L) zajišťuje Americká filmová asociace (MPAA – Motion Picture Association of America), která je známá poměrně striktním

hodnocením filmů. Americký filmový systém rozlišuje 5 základních kategorií, do nichž může být konkrétní film následně zařazen. Důvodem pro zavedení byla hlavně veřejnost, kterou pohoršovala zvyšující se míra sexuálního obsahu a kresleného násilí na obrazovce. Klasifikace G označuje filmy, které jsou vhodné pro děti a neobsahují žádné projevy násilí, sexuality a vulgarismů. Kategorie PG již zobrazuje mírné projevy násilí a je jen na rodičích, aby zvážili, zda je obsah pro dítě vhodný. Kategorie PG-13 obsahuje již více nevhodných obrazů a doporučuje rodičům, aby dítě do třinácti let na film doprovázeli. Kategorie R určuje filmy, na které smí dítě do 17 let pouze v doprovodu dospělé osoby. Tyto filmy již mohou obsahovat hrubý jazyk, výrazně násilné scény či nahotu spojenou se sexualitou. Kategorie NC-17 obsahuje filmy, které jsou přístupné pouze od sedmnácti let. Obsahem těchto filmů jsou již velmi výrazné projevy násilí a sexuality (Wikipedia, 2013a).

Nizozemsko

Za nejpracovanější a pravděpodobně nejúspěšnější v Evropě je považován nizozemský klasifikační systém (viz Příloha M), který byl vytvořen roku 1999 institutem NICAM - Nizozemský institut pro klasifikaci audiovizuálních médií. NICAM zavedl systém klasifikace audiovizuálních produktů nazvaný Kijkwijzer, který je založen na tom, že klasifikaci audiovizuálních produktů provádějí přímo provozovatelé televizního vysílání a výrobci a distributoři filmů a DVD prostřednictvím on-line dotazníku (Czesany; Dvořáková, 2008).

2.2 NICAM - Nizozemský institut pro klasifikaci audiovizuálních médií

V osmdesátých letech se objevila snaha o vznik seberegulačního opatření v rámci audiovizuálních médií na ochranu mladistvých před možnými škodlivými vlivy zobrazovanými na obrazovce. Poté, co se nabídka audiovizuálních médií razantně zvětšila, zvýšila se zároveň i potřeba tohoto opatření. K řešení problému byly Evropskou komisí vyzvány všechny členské státy. V roce 1999 byl jednotný klasifikační systém založen Nizozemským institutem pro klasifikaci audiovizuálních médií, zkráceně NICAM. Institut má sídlo v Hilversumu a vznikl ve spolupráci s Ministerstvem pro školství, kulturu a vědu (OCW), Ministerstvem zdravotnictví, kvality života a sportu (VWS) a Ministerstvem spravedlnosti (Ministerstvo kultury, 2007).

2.2.1 Činnost institutu NICAM

Představenstvo NICAM tvoří zástupci všech veřejnoprávních a komerčních televizí, zároveň instituce sdružuje distributory, provozovatele kin a prodejce video/DVD nosičů. Jedná se o společnou iniciativu nizozemského audiovizuálního sektoru. NICAM v jeho úkolech podporuje poradní komise. Členové poradní komise jsou odborníci v oblasti médií, práce s mládeží, školství a kvality života a představitelé rodičovských organizací. V institutu NICAM působí organizace z audiovizuálního sektoru, mezi které patří Nizozemské sdružení producentů a dovozců obrazových a zvukových nosičů, Nizozemská organizace maloobchodníků s videem, Nizozemské sdružení maloobchodníků s gramofonovými deskami, Nizozemská federace kinematografie, Nadace nizozemského vysílání, představitel všech veřejných vysílacích stanic v zemi, Sdružení poskytovatelů satelitní televize a rádiových programů, zastupující komerční vysílací stanice v Nizozemsku (Ministerstvo kultury, 2007).

2.2.2 Systém Kijkwijzer

NICAM - Nizozemský institut pro klasifikaci audiovizuálních médií je podporován audiovizuálním sektorem a je zodpovědný za koordinaci činnosti systému Kijkwijzer. Klasifikační systém Kijkwijzer (kijk – dívat se, wijzer – rádce) varuje rodiče, po jakou věkovou hranici může být film nebo televizní program škodlivý pro děti. Televizní programy, filmy a DVD jsou v současnosti označovány doporučením, od jakého věku jsou vhodné. Tyto skupiny jsou čtyři - všichni, od 6 let, od 12 let, od 16 let. Systém Kijkwijzer dále rozlišuje 6 obsahových kategorií: násilí, strach, sex, diskriminace, zneužívání drog či alkoholu a vulgární vyjadřování. Na základě těchto varovných symbolů vysvětluje, proč je konkrétní věkové omezení doporučeno. Důvodem může být právě velké množství násilných, sexuálních či odstrašujících scén (Ministerstvo kultury, 2007).

Věkové omezení a symboly ovšem nijak nehodnotí vhodnost či kvalitu filmu nebo programu. Jeho obsah může být příliš obtížný pro chápání dítěte, protože je určený dospělým. Televizní stanice a distributoři filmů jsou sami zodpovědní za doporučení věkové hranice pro Kijkwijzer. Pro každý program a každý film musí vyplnit standardní dotazník, který je sestavený nezávislými vědci. Výsledek pro omezení věku pak vypočítá počítač. Toto doporučení pro věkové omezení pak můžeme spatřit na začátku televizního pořadu a na obalech DVD. Pokud člověk nesouhlasí s doporučením věkového omezení či s vysílací dobou určitého programu, má možnost do dvou týdnů po konstatování sporné skutečnosti podat stížnost u NICAM, tuto stížnost následně vyřizuje nezávislá komise.

Pokud ji komise shledá oprávněnou, může hrozit organizaci značná pokuta (Ministerstvo kultury, 2007).

2.2.3 Klasifikace násilí institutu NICAM

Klasifikace obsahu audiovizuálního produktu je vyhodnocována institutem na základě on-line klasifikačního formuláře. Tento formulář má formu dotazníku, kde jsou označovány nabízené odpovědi na otázky seříděné do tematických skupin podle sledovaných kategorií. Jedná se o těchto sedm kategorií: typ produkce, násilí, strach, sex, diskriminace, tvrdé drogy, zneužívání měkkých drog a nadměrná konzumace alkoholu a vulgární vyjadřování. Dle vyhodnocení výsledků formuláře je následně stanovena věková hranice k obsahové kategorii.

Ve své práci se hlouběji věnuji kategorii násilí. Ve formuláři systému Kijkwijzer (viz Příloha N) je klasifikováno fyzické násilí do pěti typů (viz Tabulka 1). Termínem fyzické násilí se zde „rozumějí všechny typy násilí používaného vědomě a dobrovolně živými bytostmi proti jiným živým bytostem. Termínem živé bytosti se rozumějí lidé, lidoopi a zvířata či netvorové s lidskými vlastnostmi, například schopností mluvit a chápat“ (Ministerstvo kultury, 2007a).

Tabulka 1 – Klasifikace fyzického násilí dle klasifikačního formuláře systému Kijkwijzer

Násilí s fyzickým kontaktem	údery
	kopání
	dupání
	zápas
	škrcení
Násilí se zbraněmi střelnými, tupými či bodnými	pistole
	laserové zbraně
	obušky
	meče a nože
Násilí proti zločincům	násilí proti teroristům, vrahům, zlodějům a únoscům
Fyzické mučení	kroucení paží, zhášení cigaret o kůži, elektrické šoky
Válečné násilí	tanky, bazuky, plamenomety a děla

3 Vliv mediálního násilí na diváky

3.1 Vliv televizního násilí na kriminalitu dětí a mládeže

Média přímo či nepřímo ovlivňují představy, přesvědčení, postoje, hodnoty a chování příjemců. Především u dětí a mladistvých může při sledování televize dojít k nepochopení a následnému vymizení nepříjemných pocitů při sledování násilných scén, což může vést ke skutečným násilným činům.

Podle Martínka (2009) lze mediální násilí považovat za jednu z nejvýznamnějších příčin agresivního chování u dětí a mladistvých. Sledované násilné scény mohou sloužit jako vzor vhodný k nápodobě, protože právě děti mají nízkou rozlišovací schopnost v tom, co je možné a co již ne. Televize vykazuje na rozdíl od ostatních médií řadu předností. Je rozumitelná, názorná, působivá a zároveň tedy přesvědčivá. Prostý divák si často nedovede představit, že to, co sleduje v televizi, nemusí odpovídat skutečnosti, že se tedy jedná jen o výsledek manipulace a zároveň její nástroj (Klíma, 2003).

3.2 Schopnost dítěte porozumět televiznímu vysílání

U dítěte se schopnost porozumění televiznímu vysílání mění vzhledem k jeho věku. Jiří Vlastník (2005) uvádí závěry výzkumů psychologů, kteří se této problematice věnovali. Podle těchto výzkumů děti do jednoho roku vydrží sledovat pouze proměny obrazu. U tříměsíčních dětí se sledování obrazovky projevuje po přibližně třech minutách únavou a šestměsíční děti vydrží věnovat obrazovce šestnáct minut, jen pokud ve svém okolí nezaznamenají zajímavější podněty. Během druhého roku života začínají děti již chápat obsah a dokáží televizi věnovat větší pozornost. Od tří do pěti let se děti soustředí převážně na detaily a nejnápadnější znaky, které ovšem nedokážou propojit do souvislého celku. Zároveň děti většinou nejsou ještě schopny rozlišování mezi realitou a fikcí. Tato schopnost také závisí na stupni fyzického a intelektuálního vývoje každého dítěte. Mezi šestým a osmým rokem již dítě dokáže předvídat, jak se sledovaný příběh bude vyvíjet a od devíti let se již rozvíjí komplexnější schopnost porozumění. Tato schopnost a distance dítěte od filmu narůstá od jedenácti až dvanácti let a v průběhu dospívání se dotváří. O podobném problému, kdy dítě do určitého věku není schopné rozlišovat mezi fikcí a faktem, hovoří také Jan Jiráček (2001). Dítě tedy i podle něj podléhá realisticky zobrazeným fiktivním příběhům, jako by se doopravdy mohly stát.

3.3 Výzkumy zkoumající vliv televizního násilí na diváka

Vlivem televizního násilí na diváky, převážně na děti a mladistvé, se zabývala a stále zabývá řada výzkumů. Vliv mediálního násilí na agresivní chování dětí byl v centru výzkumu, debat a pozornosti po celá desetiletí. Jiráček (2001) mluví o představách účinků médií a jejich vlivu na diváka převážně v souvislosti s možným účinkem mediálního násilí. Přestože je obtížné účinky médií dokázat, neznamená to, že by média žádný účinek neměla. Adam Suchý (2007) uvádí, že vzniklo již více než tři tisíce vědeckých studií, které se věnují existenci přímé souvislosti mezi konzumací mediálního násilí a následným agresivním chováním dětí a mladistvých. Tyto studie dokázaly, že čím reálnější zobrazení násilných činů média zobrazují, tím větší je pravděpodobnost, že se je děti a dospívající podle tohoto vzoru naučí provádět (Koukolík; Drtilová, 2006).

Média se stala důležitou součástí našeho života. Jejich význam pro společenský život vzrůstal zejména během 20. století s nástupem elektronických médií a nových médií včetně internetu. S rostoucí oblibou kinematografie se objevila také systematictější snaha o zkoumání médií a jejich účinků (Trampota; Vojtěchovská, 2010). Část odborníků je přesvědčena o tom, že násilné programy mají špatný vliv, určitá část odborníků naopak tvrdí, že nějaký vliv na dětského diváka neexistuje. Obě tyto skupiny se snaží svá tvrzení dokazovat různými výzkumy a studii. Představitelé zábavního průmyslu považují mediální násilí za neškodné. Jsou přesvědčeni, že mladí lidé vědí, že se jedná o pouhou fantazii (Koukolík; Drtilová, 2006). Jiráček (2001) uvádí, že důležitou roli v účinnosti médií hraje kontext příjmu a interpretace. Televize je vnímána jako velmi vlivná, protože příjemce ji sleduje nejčastěji doma. V tomto prostředí ovšem na člověka působí řada dalších faktorů, jako například další členové rodiny, kteří se ke sledovanému obsahu mohou vyjadřovat vlastními názory.

Zpráva hlavního amerického lékaře je první průzkum účinků televize v USA, který vyšel již v roce 1952, na ni navázala *Zpráva* o 30 let později. Obě potvrzují následující tvrzení: sledování televize je zodpovědné za osminásobný vzrůst násilných činů a zločinů ve Spojených státech během těchto třiceti let. Průměrné americké dítě sleduje televizi 2 hodiny denně. Během těchto dvou hodin denně vidí 20 - 25 násilných činů každou hodinu. Tedy čtyřikrát víc než v programech pro dospělé. Mnoho dřívějších průzkumů ukázalo, že přirozeně agresivní děti rády sledují násilné televizní programy, aniž by dokázaly vysvětlit, co bylo dřív. Ale mnoho dětí, které tyto přirozeně agresivní sklony nemají, tomu podléhá stejně (Mezuláník; Makovičková, 2003).

Výzkum Kolumbijské univerzity v New Yorku, potvrzuje myšlenku, že násilí v televizi zcela jistě rozvíjí agresivní chování u dětí. Tento výzkum probíhal 17 let a zkoumal 707 rodin s dětmi. Vědci zjišťovali kolik hodin tyto děti denně věnují televiznímu vysílání. Poté shromáždili informace policie a FBI, aby zjistili, zda a v jaké míře se děti podílely na násilné trestné činnosti. Výsledek odhalil, že téměř třetina dětí, které v průměru sledovaly televizní program více než tři hodiny denně, se podílela nebo bude podílet na spáchání dvaadvaceti vážných násilných činů. Oproti tomu dítě, které sledovalo televizi maximálně hodinu denně, se podílelo nebo bude podílet na devíti vážných násilných činech (Antier, 2004). Tento výzkum byl zveřejněn koncem roku 2002. Adam Suchý (2007) v souvislosti s výzkumem Kolumbijské univerzity uvádí kritéria, která byla při výzkumu zohledněna. Jedná se například o předchozí násilné chování dětí, zanedbávání rodiči, rodinný příjem, výskyt násilí v sousedních čtvrtích a vzdělání rodičů.

Výzkum probíhal v letech 1983, 1985 – 1986 a 1991 – 1993. Poslední sběr dat proběhl v roce 2000 prostřednictvím dotazníků zaměřených na výskyt agresivních činů v tomto roce, policejních záznamů města New York a informací poskytnutých FBI. Suchý (2007) shrnul výsledky výzkumu a uvádí, že rozdíly mezi pohlavím neposkytly jasnou odpověď na otázku, zda je u chlapců větší možnost ohrožení násilnými obsahy. Výzkum poskytl podporu hypotézy, že televizní násilí přispívá k růstu agresivního chování, ale i hypotézu, že agresivní jedinci preferují násilné televizní pořady.

Výsledky výzkumu jsou následující: Pokud muži sledovali ve věku čtrnácti let televizi méně než hodinu denně, dopustili se ve věku 16 – 22 let násilného činu v 8,9 procent. *„Při časovém rozmezí od jedné do tří hodin denně před obrazovkou to již bylo 32,5 procent, více než tři hodiny každodenního koukání na televizi znamenaly nárůst násilných činů o 45,2 procenta.,“* (Suchý, 2007, s. 52).

Také u žen bylo možné sledovat zvýšený výskyt především násilných činů spáchaných na jiných osobách v závislosti na čase, který strávily před obrazovkou. Pokud ženy sledovaly televizi hodinu denně, vedlo je to k agresivnímu chování jen ve 2,3 procentech. Pokud strávily před obrazovkou jednu až tři hodiny denně, objevilo se agresivní chování u 11,8 procent. Pokud sledovaly televizi více než tři hodiny denně, zvětšil se výskyt násilného chování na 12,7 procent (Suchý, 2007).

4 Zobrazování agresivity a násilí podle žánru filmu

V této kapitole mimo jiné charakterizují jednotlivé filmové žánry. Pokud film nese označení, které ho zařazuje do konkrétního žánru, vytvoří si diváci již předem určitou představu o tom, co od filmu mohou na základě své předchozí zkušenosti očekávat.

Žánr můžeme definovat jako víceméně stálý soubor formálních a obsahových prvků, které existují v rámci uměleckého díla. Formální aspekty zahrnují práci s kamerou nebo například střih. Do obsahových aspektů můžeme zařadit typologii postav, prostředí, téma i charakter zápletky. Pro přílišný schematismus bývá někdy existence jednotlivých žánrů kritizována, jejím přínosem je však schopnost navázat snadnější kontakt mezi tvůrcem a divákem. Mezi základní filmové žánry patří akční film, dobrodružný film, drama, fantasy, horor, komedie, kriminální film, rodinný film, romantický film, sci-fi, thriller, válečný film a další (Štroblová, 2009). Pojem žánr pochází z francouzského slova *genre* – druh. Novotný (2000) vysvětluje pojem žánr jako označení pro díla, která mají společné námětové, kompoziční či formální znaky.

V této kapitole se snažím analyzovat některé vybrané filmy různých žánrů, s hlavním důrazem na násilné a agresivní scény, které se ve filmech v různé míře a formě vyskytují. Věnuji se zde dvanácti hlavním žánrům a u každého z nich uvádím charakteristické znaky tohoto žánru. Pro každý žánr jsem zvolila dvě ukázky filmů, ve kterých jsem se zaměřila na to, jakou formou je násilí v daném žánru a konkrétním filmu prezentováno. Z důvodu možného vlivu zobrazovaného násilí, jsem zkoumaný vzorek vybírala z obecně nejoblíbenějších filmů diváckého publika. Zdrojem těchto informací mi byla mezinárodní filmová databáze na stránce www.imdb.com, kde je uveden divácký žebříček nejoblíbenějších filmů. Z dvě stě padesáti uvedených filmů v žebříčku jsem pro každý žánr vybrala dva, u nichž jsem se následně věnovala zobrazenému násilnému obsahu. Zkoumaný vzorek tedy obsahuje dvacet čtyři filmů. Většina z nich nese prvky i z jiných žánrů, filmy jsem tedy zařadila do kategorie podle toho, jaký žánr v něm převažuje.

Následně jsem vytvořila vlastní model klasifikace zobrazované agresivity a násilí. Inspirací mi byl klasifikační formulář institutu NICAM (viz Příloha N), konkrétně kategorie násilí, kde je fyzické násilí členěno do pěti skupin podle charakteru zobrazeného násilí (viz Tabulka 1). V mém modelu klasifikace jsem rozdělila scény se zobrazovanou agresivitou a násilím do dvou základních skupin – fyzické násilí a verbální násilí. V každé z těchto skupin uvádím pět projevů tohoto druhu násilí (viz Tabulka 2).

Tabulka 2 – Vlastní model klasifikace zobrazovaného násilí

Fyzické násilí	strkání
	rány pěstí
	facky
	kopání
	útok zbraní
Verbální násilí	zesměšňování
	vulgarismy
	zастраšování
	vyhrožování
	nadávký

Multimodální sémiotická analýza

Ke zkoumání obsahu mediálního sdělení slouží sémiotická analýza, jejímž cílem je analyzovat prvky, ze kterých je sdělení složeno. Veškeré informace jsou založeny na výměně znaků, včetně těch, které nabízejí média. Tyto znaky se vyskytují v komunikačním procesu v podobě slovní, verbální, či vizuální. Význam znaku nemusí být pro všechny stejný, protože existuje ve dvou rovinách označování – konotace a denotace. Denotace je jednoznačný doslovný význam znaku a konotace je význam druhotný, asociativní (Trampota; Vojtěchovská, 2010).

Film je schopný podat velmi blízké přiblížení reality a má schopnost předávat významy dvěma různými způsoby: denotativně a konotativně. V případě denotace se jedná o jednoznačný význam znaku. Konotace tento základní význam rozšiřuje. Film může čerpat efekty ze všech ostatních umění z důvodu, že je může zaznamenat. Film má obecně svou vlastní jedinečnou konotační schopnost. Filmař učinil určité volby, například určil úhel natočení kamery na snímání objekt, pohyb kamery či délku záběru. To vše jsou specifické pomůcky filmových konotací, které dosahují přesnosti nebo účinnosti filmu (Monaco, 2004).

V této práci je provedena multimodální sémiotická analýza, která se formou kritického diskurzu věnuje scénám s násilným a agresivním obsahem. Multimodální sémiotická analýza vychází z multimodálního konceptu komunikace. Tato komunikace je dána strukturou tzv. vícenásobných módů reprezentace. (Jaipal in

Mašek; Zikmundová, 2013) Koncept multimodality analyzuje komunikaci ve všech jejích formách. Lze říci, že veškerá komunikace je vzhledem k současné sílící rozmanitosti módů komunikace multimodální. Mezi jednotlivé skupiny těchto módů patří: vlastnosti mluveného slova (např. intonace), řeč těla (např. mimika, gestikulace), komunikace s pomocí manuálních dovedností (např. psaní, malování), obrazové a zvukové záznamy včetně filmu (např. osvětlení, pohyb a úhel záběru kamery) apod. (O'Halloran and Bradley A. Smith in Mašek; Zikmundová, 2013)

4.1 Akční film

Akční film má rychlý spád, je kladen důraz na souboje a prezentaci násilných či destruktivních scén jako jsou přestřelky, havárie, exploze atp. Slučitelný je s thrillerem, komedií či science fiction (Zabilanský, 2007).

4.1.1 Kill Bill

(The Kill Bill: Vol. 1), USA, 2003, režie: Quentin Tarantino

Bývalá členka zabijáckého komanda (Uma Thurman) se rozhodne skončit s minulostí a vdát se. Během svatebního dne má být zabita poté, když na ni zaútočí její bývalý šéf Bill (David Carradine). Všichni si myslí, že zemřela, ale žena šťastnou náhodou vražedný útok přežila. Po pěti letech se vrací s jedinou myšlenkou: pomstít se všem, kteří jí ublížili, bez ohledu na to, co je k tomu vedlo. Žena ale nejprve musí zjistit, kdo je na její straně a kdo proti ní (Česko-Slovenská filmová databáze, 2001 – 2013a).

Agresivní a násilné scény ve filmu

Ve filmu se objevuje velké množství akce. Scény s brutálním násilím jsou plny krvavých soubojů, které jsou představovány stylem bojového umění. Nejčastěji se objevují scény, při kterých je jako zbraň využíván samurajský meč. Celý film je příběhem pomsty hlavní hrdinky, která se nemilosrdným způsobem mstí všem, kteří se podíleli na její smrti.

Scény s fyzickým násilím

Útok zbraní – v 13. min - Hlavní hrdinka vrhá nožem přímo do srdce protivnice, která se jí pokusila zastřelit. Žena padá mrtvá k zemi.

Útok zbraní – v 1. h 1. min - Žena utne muži hlavu mečem. Hlava padá na stůl mezi lidmi.

Útok zbraní – v 1. h 19. min - Hlavní hrdinka bojuje proti mnoha mužům. Několikrát se objevuje utnutí hlavy mečem či propíchnutí. Během souboje žena hází sekerou, která se zasekne do hrudi protivníka.

Útok zbraní – v 1. h 29. min - Souboj dvou žen s prvky bojového umění probíhá ve filmu několik minut. Několikrát se při souboji vzájemně zraní mečem. Nakonec hlavní hrdinka druhou ženu mečem skalpuje a ta padá na zem.

Scény s verbálním násilím

Vulgarismy, nadávky, vyhrožování – v 1. h 1. min - Žena drží v ruce utnutou hlavu, vyhrožuje ostatním v místnosti a vulgárně jim nadává.

4.1.2 Smrtonosná past

(Die Hard), USA, 1988, režie. John McTiernan

Policista John McClane (Bruce Willis) přijíždí z New Yorku do Los Angeles, aby navštívil svou manželku, která je právě na vánočním večírku v budově firmy Nakatomi. Budova je přepadena německými teroristy, které vede Hans Gruber (Alan Rickman). Všichni hosté jsou drženi jako rukojmí, McClane musí zasáhnout a osvobodit je i svoji ženu (Česko-Slovenská filmová databáze, 2001 – 2013b).

Agresivní a násilné scény ve filmu

Ve filmu se objevuje řada akčních scén, kdy hlavní hrdina bojuje v podstatě sám proti skupině teroristů. Naráží na mnoho situací, které musí řešit násilím, aby zachránil život sobě i rukojmím. Většina násilných scén obsahuje střelbu nebo se jedná o rvačku hlavního hrdiny s některým z teroristů.

Scény s fyzickým násilím

Útok zbraní, rány pěstí – v 35. min – John namíří zbraň na jednoho z teroristů, který se začíná bránit. Hlavní hrdina mu skáče na záda a drží ho pod krkem, terorista kolem sebe střílí ze zbraně. Společně padají ze schodů a terorista zůstává ležet mrtvý na zemi.

Útok zbraní – v 53. min – Hlavní hrdina leží pod stolem a vyhýbá se střelbě teroristy, který je na stole. John ho zastřelí skrz desku stolu.

Rány pěstí, kopání – v 1. h 44. min – John bojuje s teroristou. Několikrát mu dá ránu pěstí a ranou kolenem ho odstrčí, terorista padá na zem.

Scény s verbálním násilím

Nadávký, vyhrožování – v 38. min – Teroristé mluví s rukojmími, vyhrožují jim a míří na ně zbraněmi.

4.2 Dobrodružný film

Dobrodružný film má dynamickou zápletku, narozdíl od akčního filmu je tato zápleтка umístěna do exotického prostředí a obsahuje atributy komedie či historického filmu. Mohou být přítomny také mysteriózní motivy (Zabilanský, 2007).

4.2.1 Indiana Jones a dobyvatelé ztracené archy

(*Raiders of the Lost Ark*), USA, 1981, režie: Steven Spielberg

Indiana Jones (Harrison Ford) je pověřen vládou Spojených států, aby našel Archu úmluvy se zvláštní mystickou silou, kterou chtějí získat nacisté. Indy uzavírá spojení s Marry Ravenwood a společně prožívají řadu dobrodružství (Česko-Slovenská filmová databáze, 2001 – 2013c).

Agresivní a násilné scény ve filmu

Během dobrodružné výpravy se hlavní hrdina setkává s řadou překážek. Při hledání Archy úmluvy se mu jeho protivníci snaží plán překazit a získat tak Archu pro sebe. Ve filmu se objevuje převážně fyzické násilí. Střety jsou znázorněny většinou jako rvačka mezi protivníky, objevuje se i střelba. Hrdinství hlavního hrdiny dotváří celý dobrodružný příběh a díky němu je odhodlán čelit jakémukoli nebezpečí.

Scény s fyzickým násilím

Útok zbraní, rány pěstí – v 37. min - Na tržnici začíná rvačka, protivníci hlavního hrdiny jsou ve velké přesile. Ve střetu se objevuje několik ran pěstí, vyhrožování nožem nebo sražení k zemi.

Útok zbraní, rány pěstí – v 1. h 15. min - Marry střílí z letadla na auto protivníků. Hlavní hrdina se pere s dalším mužem, oba dostávají několik ran pěstí do obličeje. Následně je muž neočekávaně zabit vrtulí letadla.

Útok zbraní, rány pěstí – v 1 h 20. min - Probíhá přestřelka mezi dvěma auty. Hlavní hrdina se dostává do jedoucího auta, dává řidiči ránu pěstí a vystrčí ho z auta ven.

4.2.2 Piráti z Karibiku - Prokletí Černé perly

(Pirates of the Caribbean: The Curse of the Black Pearl), USA, 2003, režie: Gore Verbinski

Kapitán Jack Sparrow zažívá ve vodách Karibiku řadu tajemných dobrodružství. Jeho idylický život se mění ve chvíli, kdy se jeho lodi s názvem Černá perla zmocní kapitán Barbossa, který napadne město Port Royal, odkud unese guvernérovu dceru Elisabeth Swann. Jack Sparrow společně s Willem Turnerem vyplouvá na odvážnou výpravu za záchranou Elisabeth a ukradené Černé perly. Nikdo netuší, že Barbossa s celou posádkou je pod kletbou, která je odsuzuje k věčnému životu ve světě nemrtvých a každou noc je proměňuje v živé kostlivce. Tuto kletbu může zlomit pouze navrácení prokletého pokladu na původní místo (Česko-Slovenská filmová databáze, 2001 – 2013d).

Agresivní a násilné scény ve filmu

Ve filmu se objevuje především fyzické násilí v podobě soubojů mezi jednotlivými stranami. Verbální násilí se zde nevyskytuje ve velké míře, pouze doplňuje scény, kde probíhá nějaký souboj, během něhož dochází například k zastrašování či vyhrožování. Často jsou násilné scény detailně propracovány, trvají i několik minut, avšak nepůsobí příliš brutálně.

Scény s fyzickým násilím

Útok zbraní – v 22. min – Jack a William bojují proti sobě meči. William hodí mečem, který se zapíchne do dřevěných dveří vedle Jackovi hlavy. Následně si William vezme rozžhavený meč a opět probíhá souboj. Nakonec Jack vytáhne zbraň, ale přibíhají vojáci a zajmou ho.

Rány pěstí – v 1. h 10. min – Barbosa dává Elisabeth ránu do tváře a ta padá na zem.

Útok zbraní, rány pěstí – v 1. h 21. min – Loď Černá perla a druhá loď plují vedle sebe a vzájemně na sebe střílí z děl. Při zásahu padají někteří do vody a ostatní přeskakují na druhou loď. Zde probíhá souboj mezi posádkami. Elisabeth dá jednomu pirátovi ránu pěstí a ten padá přes palubu. William zůstává na druhé lodi, ta vybuchuje a potápí se.

4.3 Drama

Cílem dramatu je vyvolat v divákovi napětí či dojetí. V obecném slova smyslu často dochází k pocitu souznění s osudy a prožíváním hlavních postav. Drama má tendenci

pojit se s dalšími vážnými žánry jako je historický, životopisný či válečný film (Zabilanský, 2007).

4.3.1 Vykoupení z věznice Shawshank

(The Shawshank Redemption), USA, 1994, režie: Frank Darabont

Film byl natočený podle novely Stephena Kinga a byl sedmkrát nominován na Oscara – za nejlepší film, herce v hlavní roli (Morgan Freeman), scénář, kameru, hudbu, střih a zvuk. Film popisuje strhující příběh o přátelství a naději. Andy Dufresne (Tim Robbins) se jako podezřelý z vraždy dostává do vězení v Shawsanku. Zde se spřátelí s Redem (Morgan Freeman), který je odsouzený na doživotí. Společně se snaží přežít v nelidském prostředí vězeňského systému (Česko-Slovenská filmová databáze, 2001 – 2013e). Děj filmu začíná v roce 1946, kdy je mladý bankéř Andy Dufresne poslán nespravedlivě na doživotí za vraždu své ženy a jejího milence. Během dvaceti let ve věznici Shawshank s přítelem Redem detailně poznává vězeňský systém, nikdy ho však neopouští myšlenka na svobodu (Schneider a kol., 2006).

Agresivní a násilné scény ve filmu

Název již naznačuje, že se film odehrává ve vězeňském prostředí. Lze proto předvídat, že se zde objeví násilné scény. Na druhou stranu v sobě film nese i ukázkou lidskosti. Násilné a agresivní scény jsou zde opodstatnělé, navozují atmosféru vězeňského prostředí a dotvářejí děj. Hlavní postava Andyho se snaží sžít s vězeňským prostředím, když v sobě Andy najde naději, ubývá i násilných scén ve filmu. Objevují se nadávky, výsměch, zesměšňování, vulgarismy. Hlavní násilné scény doprovází fyzická agrese, která je většinou namířená proti vězňům ze strany vězeňské služby nebo ze strany jiných vězňů.

Scény s fyzickým násilím

Útok zbraní – v 11. min - Vězni stojí v řadě vedle sebe. Jeden z nich se na něco zeptá. Následují nadávky a příkazy od dozorce věznice, který nakonec udeří jednoho vězně obuškem do břicha a ten se svalí na zem.

Útok zbraní, rány pěstí, kopání – v 17. min - Vězeňská služba vytáhne násilím plačícího vězně z cely. Dva dozorcí vězně drží a jeden ho bije obuškem a kope do něj. Celé této scéně přihlížejí ostatní vězni z cel. Napadený vězeň zůstává ležet na zemi a dozorcí odchází.

Útok zbraní, rány pěstí, kopání – v 40. min - Andy je zavlčen do místnosti čtyřmi vězni. Andy se natáhne po cívce s filmem a uhodí jednoho z vězňů. Napadený vězeň dá Andymu několik ran pěstí do obličeje, ostatní do něj kopou.

Útok zbraní, kopání – v 43. min - Dozorci napadnou vězně, kopou do něj a mlátí ho obuškem. Vězeň vylézá z cely a chytá se zábradlí na chodbě, dozorcí ho vtáhnou zpět. Dále je jen slyšet křik a rány.

Scény s verbálním násilím

Nadávky - v 10. min - Do věznice přijíždějí noví vězni, kteří schytávají od dozorců i původních vězňů řadu nadávek. V této scéně se objevuje i několik vulgarismů.

Zesměšňování – v 14. min – Noví vězni jdou nazí po chodbě do svých cel, ostatní na ně pokřikují a vysmívají se jim, až se jeden z nich rozpláče.

4.3.2 Milionář z chatrče

(*Slumdog Millionaire*), Velká Británie, 2008, režie: Danny Boyle

Hlavním hrdinou filmu je mladík Jamal Malik (Dev Patel), který se zúčastní indické verze soutěže *Chcete být milionářem*. Čeká na poslední otázku, která ho dělí od pohádkové výhry 20 miliónů rupií. Před poslední otázkou má Jamal jeden den na to, aby se připravil. Tuto přípravu mu ztrpčují policejní vyšetřovatelé, kteří se i s použitím brutální síly snaží od Jamala získat odpověď na otázku: Jakým způsobem se dostal tak blízko k pohádkovému bohatství. Jamal začne vyprávět svůj životní příběh, ze kterého policisté pochopí, proč zná odpovědi na všechny záludné otázky a jaké jsou důvody k jeho účasti v televizní soutěži (Česko-Slovenská filmová databáze, 2001 – 2013f).

Agresivní a násilné scény ve filmu

Ve filmu se objevují verbální i fyzické projevy násilí, které jsou často zobrazeny v jedné scéně současně. Většinou se jedná o rvačku nebo výslech policistů spojený s vyhrožováním a zastrašováním, kdy policisté jako zjišťovací metodu využívají fyzického násilí. Násilí je zde znázorněno celkem reálně a na diváka působí věrohodně.

Scény s fyzickým násilím

Útok zbraní – v 4. min – Jamal je v místnosti pověšen za ruce a je vyslýchán dvěma muži, kteří do něj pouští elektrický proud.

Útok zbraní – v 54. min – Jamalův bratr vytáhne zbraň a míří na muže, donutí ho kleknout si na kolena a následně ho střelí.

Rány pěstí – v 1. h 2. min - Jamal napadne strážníka, dá mu ránu pěstí a vulgárně mu nadává.

Scény s verbálním násilím

Vyhrožování, zastrasování – v 47. min – Jamalovi nadává jeden z policistů a snaží se mu vyhrožovat.

4.4 Fantasy

Fantasy obsahuje alegorické přesahy a často vychází z mytologických inspirací. Od sci-fi se liší přítomností vědecky nevysvětlitelných nadpřirozených bytostí a jevů a zasazením do prostoru fiktivní krajiny, jež má svou osobitou podobu a historii (Zabilanský, 2007).

4.4.1 Pán prstenů: Dvě věže

(The Lord of the Rings: The Two Towers), USA, Nový Zéland, Německo, 2002,

režie: Peter Jackson

Filmová trilogie Pán prstenů se skládá ze tří filmů - Pán prstenů: Společenstvo Prstenu, Pán prstenů: Dvě věže a Pán prstenů: Návrat krále. Všechny filmy byly natočeny na motivy knihy Pán prstenů J. R. R. Tolkiena. Všechny tři filmy byly natáčeny současně po dobu 8 let na Novém Zélandu. Hlavním hrdinou filmu je hobit Frodo, který společně se svými přáteli pokračuje v dobrodružné cestě, jejímž cílem má být zničení mocného prstenu (Česko-Slovenská filmová databáze, 2001 – 2013g).

Agresivní a násilné scény ve filmu

Film obsahuje řadu bojových scén, při nichž jsou využívány počítačové efekty. Objevuje se několik bitev, které jsou důkladně propracovány. Toto působivé znázornění bitevních scén provází celý film, scény trvají většinou několik minut. Jedna z nejvýznamnějších davových bojových scén ve filmu je závěrečná bitva, která trvá téměř třicet minut.

Scény s fyzickým násilím

Útok zbraní, strkání – v 29. min – Dva Hobiti jsou pronásledováni až do lesa Fangorn, před ohrožením vylézají na strom, ale jeden z nich je za nohu stažen dolů. V tu chvíli strom ožije, oba Hobity chytne mezi své větve a jejich protivníka zašlápne.

Útok zbraní - v 2. h 12. min – Bojovníci se chrání štíty před střelbou z luků. Následně vybuchuje kamenná zeď a lidé jsou tímto výbuchem odmrštěni do vzduchu. Padají na zem a na ně dopadají uvolněné kameny.

Útok zbraní, rány pěstí, kopání, strkání – v 2. h 33. min – V bitvě protivníci bojují pomocí luků a šípů, několikrát je i někdo napíchnut na kopí. Stromoví obři (Enti) bojují s protivníky různými způsoby. Nejprve na ně hází obrovské kameny, které rozdrtí několik desítek bojovníků. Následně je chytají mezi větve, hází s nimi nebo je okopávají.

4.4.2 Avatar

(Avatar), USA/Velká Británie, 2009, režie: James Cameron

Svět za hranicemi naší fantazie ukazuje střet dvou naprosto odlišných civilizací. Planeta Pandora je mírumilovné místo s obyvatelstvem, které žije v souladu s krásnou vegetací planety. Na tuto planetu je vyslána posádka ze Země, která zde objeví vzácný minerál. Člověk na Pandoře ovšem může existovat pouze po vytvoření genetického dvojníka (Avatara), který je ovládán psychikou oddělenou od lidského těla. Fyzicky je však podobný původnímu obyvatelstvu planety. Hlavní postavou je bývalý námořník Jake Sully (Sam Worthington), který je od pasu dolů ochrnutý a v misi vidí šanci opět chodit. Posádce se postupně daří na planetě Pandora adaptovat s původním obyvatelstvem, časem však dochází k tvrdému střetu. Jake, který se s původními obyvatelsty sblížil tak řeší otázku, na kterou stranu se postaví v závěrečné bitvě, která může rozhodnout o osudu celého světa (Česko-Slovenská filmová databáze, 2001 – 2013h).

Agresivní a násilné scény ve filmu

Film má 162 minut, jedná se tedy o poměrně rozsáhlý film. Jak již naznačuje děj filmu, je zde popisován střet dvou odlišných civilizací, který se neobejde bez zobrazení násilných scén. Objevuje se verbální násilí, jako jsou například hádky mezi členy posádky, kdy zazní nadávky, vulgarismy či výhrůžky. Z fyzického násilí je nečastěji zobrazena střelba, někdy i v několika minutových scénách.

Scény s fyzickým násilím

Útok zbraní – v 35. min - Jake je napaden zvířaty, Neytiri na ně střílí šípy a zažene je.

Útok zbraní – v 1. h 50. min - Posádka obsazuje bez oprávnění raketoplán a probíhá na ně střelba. Nakonec se jim přesto podaří vzlétnout, ale Grace je postřelena.

Útok zbraní – v 2. h 15. min – Probíhá střelba z raketoplánů na obyvatele Pandory pomocí samopalů a raket.

Scény s verbálním násilím

Nadávky, vulgarismy – v 11. min – Grace se rozčiluje, křičí na Jakea a uráží ho.

4.5 Horor

Horor má za cíl vyvolat v divákovi pocit strachu na základě ztotožnění se s postavami, které se ocitají v extrémních situacích. Podle povahy zápletky dělíme žánr na sci-fi horor, psychologický horor, kde se objevuje většinou postava psychopata, klasický horor, který je založen na mysteriózní bázi, zombie horror a hororovou komedii (Zabilanský, 2007).

4.5.1 Psycho

(Psycho), USA, 1960, režie: Alfred Hitchcock

Duševně nemocný Norman Bates (Anthony Perkins) vlastní ponurý dům, který příležitostně slouží jako motel. Norman žije v domě nad motelem se svou starou matkou. Mladá žena Marion (Janet Leigh), která prchá s odcizenými penězi z města, se rozhodne v motelu ubytovat. Ještě ten večer je však při sprchování zavražděna. Zmizelou Marion brzy začne hledat její sestra Lila (Vera Miles) a milenec Sam, kteří si najmou soukromého detektiva (Martin Balsam). Detektiva dovedou stopy do motelu, kde je ovšem také zavražděn. Lila se dozvídá, že Normanova matka je již mnoho let mrtvá, proto se do motelu vypraví. Zde vychází najevo, že Norman svoji matku zavraždil a propadl duševní poruše (Wikipedia, 2013b).

Agresivní a násilné scény ve filmu

Film vykazuje prvky hororu, ale i psychologického thrilleru. Fyzické násilí je zde prezentováno ve scénách, kdy dochází k vraždě nebo pokusu o vraždu. Pomocí

stříhu je násilí až stylizované, objevují se záběry jen na pohyby ruky s nožem, nebo na tekoucí krev. Vše je podtrženo hudbou, která navozuje napětí po celou dobu filmu.

Scény s fyzickým násilím

Útok zbraní – v 47. min – Marion je napadena při sprchování nerozeznatelnou osobou, která na ni útočí nožem. Je několikrát bodnuta, brání se, ale nakonec pomalu padá a zůstává ležet mrtvá ve sprše.

Útok zbraní – v 1. h 17. min – Detektiv jde po schodišti v Normanově domě. Najednou se otevírají dveře pokoje a z nich vybíhá postava s nožem v ruce. Detektiv padá ze schodů a následně je ubodán.

Útok zbraní – v 1. h 48. min – Marionina sestra objeví ve sklepě Normanova domu tělo jeho matky. Začíná křičet a přibíhá Norman s nožem, který je převlečený za svoji matku. Snaží se na ženu zaútočit, ale je zastaven Samem.

4.5.2 Mlčení jehňátek

(The Silence of the Lambs), USA, 1991, režie: Jonathan Demme

Studentka akademie FBI, Clarice Starlingová je přidělena k případu masového vraha Buffalo Billa, který stahuje své oběti z kůže. Clarice se proto vydává do vězeňské nemocnice za bývalým psychiatrem Hannibalem Lectrem, který je odsouzený na doživotí za sérii brutálních vražd a kanibalismus. Lecter by jí mohl podat důležité informace, proto mu Clarice nabídne přijatelnější vězeňské podmínky výměnou za informace, které by vedly k dopadení tohoto nebezpečného masového vraha (Česko-Slovenská filmová databáze, 2001 – 2013i).

Agresivní a násilné scény ve filmu

Jedná se o psychologický horor, který obsahuje několik velmi brutálních projevů násilí. Jedním z nich je scéna, kdy postava Hannibala Lectra zavraždí dva policisty ve své cele. Při této scéně jsou zobrazena zkrvavená těla ležící na podlaze, Lecter si pouští hudbu a s ledovým klidem stojí uprostřed cely.

Scény s fyzickým násilím

Rány pěstí – v 32. min – Žena jde večer domů a vidí poblíž domu muže, který se snaží naložit křeslo do auta a rozhodne se mu pomoci. Vleze do auta, ale muž ji několikrát udeří,

a rozstříhá její šaty, které vyhazuje z auta ven. Ženu v bezvědomí nechává ležet v autě a odváží ji pryč.

Útok zbraní, rány pěstí – v 1. h 13. min - Dva policisté vchází do cely, ale Lectrovi se podaří dostat z pout. Oba policisty napadne a brutálně zabije. Jednoho z nich připoutá k mříži a obuškem ho umlátí k smrti.

Scény s verbálním násilím

Vulgarismy, zastrásování, nadávky – v 18. min – Clarice jde chodbou kolem několika cel, vězni na ni pokřikují a vulgárně jí nadávají.

4.6 Komedie

Komedie má za cíl především pobavit diváka prostřednictvím obsaženého humoru. Objevuje se zde humorný nadhled nad lidskými slabostmi. Problémy hrdiny se podaří nakonec vyřešit a vše má obvykle šťastný konec. Komedialní filmy se dají rozdělit do několika skupin, mezi které patří například parodie, situační komedie či černá komedie (Online filmy, 2009 – 2013a).

4.6.1 Nedotknutelní

(*Intouchables*), Francie, 2011, režie: Olivier Nakache, Eric Toledano

Bohatý Philippe je ochrnutý a za svého opatrovníka si vybere Drisse, kterého právě propustili z vězení. Film pojednává o tom, že i u lidí s odlišnými povahami a vlastnostmi může vzniknout přátelství a že lze propojit na první pohled zdánlivě nemožné. Film humorně vypráví o muži, který je odkázaný na pomoc druhých, ale zároveň nemusí a nechce ztratit smysl svého života (Česko-Slovenská filmová databáze, 2001 – 2013j).

Agresivní a násilné scény ve filmu

Ve filmu se fyzické násilí příliš neobjevuje, pokud ano, nejedná se o nijak brutální či příliš násilné scény. Vyskytují se spíše hádky, nadávky či vyhrožování. Ani toto verbální násilí není však zobrazeno ve větším množství, ale jen v několika málo scénách, kdy doplňuje děj filmu.

Scény s fyzickým násilím

Strkání – v 30. min – Muž parkuje na místě, kde by správně parkovat neměl. Driss k němu přichází, křičí na něj a vytahuje ho z auta.

Strkání – v 48. min – Hlavní hrdina se hádá se svým bratrem a vzájemně se postrkují.

Facka – v 59. min – Hlavní hrdina mluví ve svém pokoji se ženou, od které následně dostává facku.

Scény s verbálním násilím

Vyhrožování, zastrašování – v 1. h 12. min – Hlavní hrdina zastavuje na ulici muže a vyhrožuje mu.

4.6.2 Terapie láskou

(Silver Linings Playbook), USA, 2012, režie: David O. Russell

Pat Solatano (Bradley Cooper) je učitelem dějepisu, který ztratil práci, dům, manželku i svůj dosavadní život. Dostal se do psychiatrické léčebny, kde strávil osm měsíců. Po uplynutí této doby se konečně vrací domů ke svým rodičům, kteří se mu snaží pomoci postavit se na vlastní nohy. Pat je odhodlaný změnit svůj život a znovu najít cestu ke své manželce. Jednoho dne se Pat setkává se záhadnou dívkou Tiffany (Jennifer Lawrence) a uzavírá s ní dohodu, že mu pomůže sblížit se znovu se svou manželkou. Na oplátku se Pat stane jejím partnerem v taneční soutěži. Oba postupem času zjišťují, že se mezi nimi vytváří pouto (Česko-Slovenská filmová databáze, 2001 – 2013k).

Agresivní a násilné scény ve filmu

Pat se dostane do psychiatrické léčebny poté, co v návalu vzteku téměř zabije milence své manželky. Po propuštění z léčebny je přesvědčen, že vztek dokáže ovládat a odmítá brát léky. Tím vznikají situace, kdy se hlavní hrdina neovládne a své výbuchy násilí není schopný kontrolovat. Jelikož se jedná o romantickou komedii, jsou tyto projevy agrese a násilí trochu zlehčovány.

Scény s fyzickým násilím

Facka – v 31. min - Tiffany stojí naproti Patovi a dává mu facku.

Rány pěstí, kopání – v 33. min – Pat vzpomíná na to, jak bije milence své manželky. Nachází ho ve sprše společně s jeho ženou. Začnou se prát, Pat ho několikrát udeří pěstí

do obličeje, až muž padá na zem. Když muž leží na zemi, začne ho ještě opakovaně kopat do hlavy. U všeho je přítomna Patova manželka, která na něj křičí, aby přestal.

Facky, rány pěstí – v 33. min - Pat v návalu vzteku uhodí svou matku loktem a ta spadne na zem. V té chvíli přichází jeho otec, několikrát mu dá facku a hodí s ním na postel, kde se následně perou a navzájem se několikrát udeří do obličeje.

Scény s verbálním násilím

Vulgarismy, nadávky – v 48. min – Pat je s Tiffany na večeři a začnou se hádat. Křičí na sebe a nadávají si. Tiffany sráží rukou věci ze stolu a odchází.

Vulgarismy, nadávky – v 1. h 26. min – Pat se hádá se svým otcem, který mu vyčítá, co se stalo.

4. 7 Kriminální film

Kriminální film se může odehrávat přímo ve zločineckém podsvětí, hlavními postavami mohou být zločinci, kteří jsou vykresleni v lepším světle. Kriminální film se dělí na několik subžánrů, mezi které patří například *gangsterský film*, který se odehrává v prostředí zločineckých gangů nebo *mafiánský film*, kdy je gang amerického stříhu nahrazen italským mafiánským klanem (Zabilanský, 2007).

4.7.1 Kmotr

(The Goodfather), USA, 1972, režie: Francis Ford Coppola

Děj filmu se odehrává v letech 1945 – 1955 a zachycuje příběh newyorské mafiánské rodiny Corleonů, kterou řídí starý don Vito (Marlon Brando). Film popisuje osudy jedné italsko-americké rodiny, která svůj blahobyt založila na hazardu, prostituci a vydírání. Film získal tři Oscary – za nejlepší film, scénář podle předlohy a mužský herecký výkon v hlavní roli. (Česko-Slovenská filmová databáze, 2001 – 2013m) Michael Corleone (Al Pacino) se vrací z války domů a je rozhodnut, že zůstane úplně stranou od rodinného podniku, jímž je organizovaný zločin. Když je ovšem jeho otec Vito nečekaně zastřelen, je Michael dohnán k tomu, aby jeho smrt pomstil (Schneider a kol., 2006).

Agresivní a násilné scény ve filmu

Film popisuje činnost mafiánské rodiny, lze tedy již před shlédnutím filmu očekávat, že zde budou znázorněny projevy násilí. Tyto scény jsou velmi reálně znázorněny, v některých scénách se jedná o celkem ostré projevy násilí. Násilí se zde užívá například jako prostředek pro vyjednávání či vyhrožování. Z fyzického násilí se nejčastěji objevuje střelba, z verbálního násilí to je vyhrožování, nadávky a zastrašování.

Scény s fyzickým násilím

Útok zbraní – v 41. min - Mafián propíchně nožem ruku muže, kterou má položenou na stole. Následně ho začne škrtit. Následuje záběr na propíchnutou ruku a muže, který se pomalu sune na zem.

Útok zbraní – v 43. min – Kmotr je postřelen dvěma muži na ulici. Padá na kapotu auta a pak na zem, ale pokus o vraždu přežije.

Rány pěstí – v 1. h 6. min – Dva muži drží mladého muže, aby se nemohl bránit. Třetí mu dává ránu pěstí do obličeje.

Scény s verbálním násilím

Zastrašování – v 32. min – Muž leží v posteli a probouzí se. Odkryje se a zjišťuje, že v jeho posteli leží uříznutá hlava koně a celá postel je od krve.

4.7.2 Pulp Fiction: Historky z podsvětí

(Pulp Fiction), USA, 1994, režie: Quentin Tarantino

Děj tvoří několik příběhů z prostředí Los Angeles, které se prolínají v několika scénách. Hlavními postavami filmu jsou: Marsellus Wallace (Ving Rhames), Vincent Vega (John Travolta) a Mia Wallace (Uma Thurman). Tyto tři postavy se vyskytují ve všech příbězích a jednotlivé příběhy spojují. Film obdržel sedm nominací na Oscara, získal ale jen jednoho, za nejlepší původní scénář (Wikipedia, 2013c).

Agresivní a násilné scény ve filmu

Film nese prvky kriminálního a akčního filmu. Zároveň se jedná i o černou komedii. Násilné a agresivní scény jsou zlehčovány a postavy navozují dojem, že se tím baví. Ve filmu je většina násilných scén zaměřena na fyzickou agresi, nejčastěji se jedná o střelbu. Násilí se odehrává v kontextu grotesky. Film je plný stylizovaných násilných scén, akce, drog a to vše je odlehčováno černým humorem.

Scény s fyzickým násilím

Útok zbraní – v 18. min - Na židli sedí muž. Jules ho postřelí do ramene, následně do něj společně s Vincentem začnou střílet.

Rány pěstí – v 1. h 32. min - Marsellus Wallace leží na zemi a dostává několik ran pěstí do obličeje.

Útok zbraní – v 1. h 28. min - Butch přichází do bytu, na stole leží zbraň. Uvědomuje si, že v bytě není sám a bere zbraň do ruky. V tu chvíli vchází Vincent a je několikrát střelen. Následuje záběr na dveře od krve.

Scény s verbálním násilím

Vyhrožování – v 4. min - Muž a žena přepadnou restauraci. Míří zbraní na hosty a na personál, křičí na ně a vyhrožují jim.

Nadávký – v 1. h 20. min - Butch hledá hodinky, které pro něj mají zvláštní význam. Nemůže je najít, rozčílí se a začne nadávat své ženě. Scéna končí tím, že ve vzteku hází televizorem o zem.

4. 8 Rodinný film

Rodinný film je určen pro širokou škálu diváků. Zaujme diváky z řad dětí, ale i staršího obecnstva. Bývá většinou animovaný, ale můžeme se samozřejmě setkat i s klasicky hranými rodinnými filmy. Cílem rodinného filmu je společné strávení času v kině či u obrazovky všech členů rodiny (Online filmy, 2009 – 2013b).

4.8.1 Toy Story: Příběh hraček

(Toy Story), USA, 1995, režie: John Lasseter

Animovaný film byl vyroben pomocí počítačové grafiky společnosti Pixar Animation Studios. Film vypráví příběh malého chlapce Andyho, jehož nejoblíbenější hračka je kovboj Woody. Když Andy není v pokoji, jeho hračky náhle ožívají. Andy slaví narozeniny a hračky se obávají, že jejich místo zaujmou nové hračky. Andy dostane figurku Buzze Raketáka, kterou si oblíbí i ostatní hračky. Jen Woody ho nemá rád, protože se Buzz stane místo něj Andyho nejoblíbenější hračkou. Jednoho dne Buzz vypadne z okna na zahradu sousedního domu, kde bydlí chlapec, který se baví ničením hraček. Woody se tedy musí vydat na záchranou výpravu a společně s Buzzem zažívá největší dobrodružství jejich života (Wikipedia, 2013d).

Agresivní a násilné scény ve filmu

Násilných scén v tomto filmu mnoho nenajdeme. Jedná se o rodinný film, je tedy určen nejen dospělým, ale převážně dětem. Agresivita či násilí se nejvíce objevuje ve scénách, kde vystupuje chlapec bydlící v sousedním domě. Jeho zálibou je ničení hraček, vybíjí si na nich vztek a zároveň mu agresivní chování vůči druhým přijde jako zábava.

Scény s fyzickým násilím

Strkání – v 26. min – Woody vystrčí svého protivníka Buzze z okna, ten padá do křoví pod oknem a pád přežívá.

Scény s verbálním násilím

Zastrašování, vyhrožování – v 36. min – Dítě je agresivní a vybíjí si svoji zlost na hračkách.

4.8.2 VALL-I

(WALL-E), USA, 2008, režie: Andrew Stanton

Animovaný film od společnosti Pixar začíná v roce 2700 a odehrává se na opuštěné Zemi. Zbývá zde pouze jeden robot (VALL-I), který plní úkol čištění Země od odpadků, kvůli kterým lidé odcestovaly do vesmíru. Na planetě přistává kosmická loď, ze které vystupuje malá létající robotka EVA, která začíná na planetě něco hledat. VALL-I se do ní beznadějně zamiluje a poté se s ní vydává napříč galaxií za lidmi, kteří ze Země před mnoha lety odešli (Wikipedia, 2013e).

Agresivní a násilné scény ve filmu

Film je zaměřen na dětské publikum, neobsahuje tedy téměř žádné násilné scény. V úvodu se objevuje střelba, která ale není nijak brutálně či nevhodně znázorněna.

Scény s fyzickým násilím

Útok zbraní – v 18. min - Eva prozkoumává Zemi a sbírá vzorky, slyší za sebou pohyb a začíná do těchto míst střílet. VALL-I se před střelbou schovává.

4.9 Romantický film

Romantický film působí velkou mírou na city diváka a vyvolává v něm touhu zažít podobný příběh také. Zaujme především ženy, ale není výjimkou, že i muži si některé romantické filmy oblíbí. Ústředním motivem bývá často vztah dvou či více postav a věnuje se především romantickému příběhu, který většinou končí happy endem (Online filmy, 2009 – 2013c).

4.9.1 Amélie z Montmartru

(Le fabuleux destin d'Amélie Poulain), Francie / Německo, 2001, režie: Jean-Pierre Jeunet

Hlavní hrdinka Amélie (Audrey Tautou) žije v pařížské čtvrti Montmartre. Pracuje jako číšnice v bistru, ale jinak žije osamělý život. Během života se jí nestalo nic zvláštního, kromě kuriózní smrti její matky, pro kterou Améliin otec stále truchlí. Jednoho dne Amélie objeví ve svém bytě krabici s památkami na dětství, která patřila dřívějšímu nájemníkovi. Rozhodne se nájemníkovi krabici doručit a současně si uvědomí, že může zlepšit okolní svět a začne různým způsobem pomáhat ostatním lidem. (Česko-Slovenská filmová databáze, 2001 – 2013n).

Agresivní a násilné scény ve filmu

Film se věnuje převážně romantickému příběhu dvou lidí, kteří k sobě celý film hledají cestu. Fyzické násilí se v příběhu téměř nevyskytuje, jen v několika scénách se objeví facka nebo postrkování mezi dětmi. Tyto scény jsou nejčastěji zobrazením dětství dvou hlavních postav.

Scény s fyzickým násilím

Strkání – v 21. min – Ve vzpomínce na dětství se Nino postrkuje s dětmi, které ho nakonec posadí do koše na odpadky, aby ho zesměšnily.

Scény s verbálním násilím

Nadávky – v 7. min – Ve vzpomínce na své dětství stojí malá Amélie na ulici a fotografuje. Kolem projíždí autem muž, který následně nabourá do dalšího auta. Vystupuje z auta a křičí na Amélii, nadává jí a obviňuje ji, že je to její chyba.

4.9.2 Věčný svit neposkvrněné mysli

(Eternal Sunshine of the Spotless Mind), USA, 2004, režie: Michel Gondry

Nesmělý Joel žije osamělý život do doby, než potká temperamentní Clementine. I přes své odlišné charaktery spolu navážou vztah. V tu chvíli si ale vůbec neuvědomují, že jsou bývalí milenci, kteří spolu dva roky žili, ale jejich vztah je minulostí. Clementine si po jedné hádce nechává vymazat všechny vzpomínky na Joela a na jejich vztah. Když to Joel zjistí, rozhodne se vymazání paměti podstoupit také. Krátce poté, co se Joel a Clementine setkávají ve vlaku, dostanou se k informacím o tom, že podstoupili vymazání paměti. Po prvním šoku se rozhodnou svůj vztah začít znovu, přestože vědí, že všechny své chyby mohou opakovat (Wikipedia, 2013f).

Agresivní a násilné scény ve filmu

Film je zaměřen především na vztah dvou hlavních hrdinů. Jelikož se jedná o romantický žánr, neobjevuje se ve filmu příliš agresivních či násilných scén. Pokud ano, jedná se především o verbální násilí, které ovšem není obsaženo ve velké míře.

Scény s verbálním násilím

Nadávky – v 37. min - Joel křičí na Clementine, během hádky zazní nadávky a výčitky.

Zesměšňování – v 1. h 9. min - Joel se vrací do dětství, ostatní děti se mu vysmívají.

4.10 Science fiction

Žánr sci-fi je vymezen výskytem různých spekulativních technologií, přírodních jevů či neznámých forem života. Děj vědecko-fantastického filmu je často zasazen do vesmíru, budoucnosti či alternativní historie. Sci-fi je blízký fantasy, kde je ale místo technologií hlavní rekvizitou většinou magie a fyzická síla (Wikipedia, 2013g).

4.10.1 Matrix

(The Matrix), USA / Austrálie, 1999, režie: Andy Wachowski, Larry (Lana) Wachowski

Matrix dnes patří mezi kultovní snímky a dočkal se dvou dalších pokračování. Film popisuje svět v Matrixu, což je počítačový systém, do kterého jsou připojeni lidé. Tito lidé zde žijí svůj virtuální život a neuvědomují si, že tento život není skutečný. Programátor Thomas A. Andersen (Keanu Reeves) vede tajně druhý život jako hacker s přezdívkou Neo. Setkává se s Trinity a Morpheem (Laurence Fishburne), který mu nabídne zjistit,

co Matrix skutečně je. Neo zjišťuje, že svět je jen počítačově generovanou virtuální realitou, která je ovládána stroji s umělou inteligencí. Všichni lidé jsou napojeni na tento software a žijí v něm svůj život tak, jak ho žil i on. Ve skutečnosti jsou lidé umístěni v obrovské elektrárně, která tímto způsobem získává energii pro stroje. Zjišťuje, že je podle proroctví jediný, kdo může lidstvo zachránit (Wikipedia, 2013h).

Agresivní a násilné scény ve filmu

Film obsahuje mnoho akčních scén, které jsou vytvořeny pomocí převratných počítačových efektů. Film popisuje válku, kterou lidstvo vede s inteligentními stroji, které samo vytvořilo. S násilím se setkáváme v mnoha scénách, které jsou ztvárněny pomocí vizuálně dokonalých efektů. Scény jsou dotvářeny zajímavým střihem, či zpomalováním záběrů, kdy se například postavy vyhýbají letící kulce.

Scény s fyzickým násilím

Útok zbraní, rány pěstí, kopání – v 2. min – Trinity je zatýkána, policista k ní přistupuje ze zadu, ale ona ho chytá za ruku a vykloubí mu ji. Následně se ve zpomaleném záběru zvedá do vzduchu a policistu kopnutím odstrčí na dalšího policistu a oba naráží do stěny. Policisté začínají po Trinity střílet, ale zbraní se ujímá ona sama a oba zastřelí.

Útok zbraní – v 1. h 37. min – Trinity a Neo společně bojují proti mnoha policistům ve vestibulu mrakodrapu. Neo drží v každé ruce zbraň a střílí tak na obě strany. Při této přestřelce se Trinity rozbíhá po stěně a policistovi vykopne z ruky zbraň, kterou ho následně střelí do zad.

Útok zbraní, rány pěstí, kopání – v 1. h 50. min - Neo bojuje s agentem v metru, střílí po sobě a kolem nich létají ve zpomaleném záběru kulky, kterým se oba vyhýbají. Následně odhazují zbraně a začíná několika minutový souboj, při kterém jsou oba opakovaně silně udeřeni do obličeje. Neo je odhozen na zem, ale znovu se postaví na nohy a opět bojuje. Agent ho shodí do dráhy metra, Neo se pomocí salta dostává zpět na nástupiště a agent zůstává stát v dráze metra.

4.10.2 Hvězdné války: Epizoda V - Impérium vrací úder

(Star Wars: Episode V – The Empire Strikes Back) USA, 1980, režie: Irvin Kershner

Jedná se o druhý natočený snímek ze série šesti filmů Star Wars. V chronologickém pořadí je ale až pátý. Poprvé byl uveden v roce 1980 a poté byl ještě několikrát uveden se změnami, které byly na filmu dodatečně provedeny. Mladík Luke Skywalker (Mark

Hamill) se přidá k rytíři řádu Jedi, dvěma robotům a pilotu vesmírné rakety Hanu Soloovi (Harrison Ford) a jeho kamarádovi Žvejčkovi. Společně se vydávají na dobrodružnou cestu za vysvobozením princezny (Carrie Fisher). (Schneider a kol., 2006, s. 622) Epizoda V ukazuje Luka Skywalkerera, který se skupinou pilotů buduje novou tajnou základnu na opuštěné planetě Hothu. Darth Vader je ale posedlý hledáním Skywalkerera a vysílá do všech koutů vesmíru tisíce sond (Česko-Slovenská filmová databáze, 2001 – 2013o).

Agresivní a násilné scény ve filmu

Ve filmu se nevyskytuje téměř žádné verbální násilí, fyzické násilí se objevuje pouze v soubojích, které probíhají v rámci války s Impériem, či mezi jednotlivými postavami. Film je dobrodružným sci-fi vyprávěním, kde proti sobě stojí dobro a zlo.

Scény s fyzickým násilím

Útok zbraní – v 25. min – Tanky Impéria postupují vpřed a proti nim bojují letci v čele s Lukem. Letci na tanky vystřelují harpuny, které je poráží na zem.

Útok zbraní – v 1. h 2. min – Luke bojuje světelným mečem s Darth Vaderem a tímto mečem mu urazí hlavu.

Útok zbraní – v 1. h 37. min - Luke opět bojuje proti Darth Vaderovi světelným mečem. V souboji přichází o ruku, která mu je na konci filmu nahrazena umělou rukou.

4.11 Thriller

Thriller se často pojí s žánrem krimi nebo s akčním filmem. Hlavním cílem thrilleru je vyvolat u diváka pocit napětí či strachu. Zápletka často pojednává o negativních či přímo patologických společenských jevech. Podle povahy zápletky rozeznáváme sci-fi thriller, kriminální thriller, akční thriller a psychologický thriller (Zabilanský, 2007).

4.11.1 Memento

(Memento), USA, 2000, režie: Christopher Nolan

Kompozice filmu je stavěna retrospektivně, snímek začíná od konce a každá následující scéna končí tam, kde předešlá scéna začala. Film popisuje příběh Leonarda (Guy Pearce), jehož žena byla zavražděna, ale on si téměř nic nepamatuje, protože trpí ztrátou krátkodobé paměti. Přesto je rozhodnut smrt své ženy pomstít, všechno si fotí a podstatná fakta si nechává vytetovat na tělo. Hledání se opakuje každý den a Leonard

postupuje po malých krůčcích k dopadení vraha své manželky (Česko-Slovenská filmová databáze, 2001 – 2013p).

Agresivní a násilné scény ve filmu

Film popisuje příběh muže, který je odhodlán pomstít smrt své manželky a nemilosrdně zabije každého, kdo s tím má nějakou spojitost. Násilí je zde prezentováno velmi realisticky, nejčastěji se objevuje střelba nebo rvačka.

Scény s fyzickým násilím

Útok zbraní – v 5. min – Leonard míří zbraní na muže, o kterém si myslí, že zavraždil jeho manželku. Muž se snaží vyjednávat, ale je střelen přímo do hlavy.

Útok zbraní – v 50. min - Leonard sedí v autě a na okno auta zaklepe zbraní muž. Muž začne otevírat dveře a nastupovat do auta. Leonard vystupuje z auta, dřív než muž zcela nastoupí. Muž po něm vystřelí, rozbije střelbou okno u auta, ale Leonarda netrefí.

Scény s verbálním násilím

Nadávky, vulgarismy, zesměšňování – v 1. h 11. min – Žena se vysmívá Leonardovi kvůli jeho mrtvé manželce. Uráží ji a nadává na ni, zároveň tím také nadává i samotnému Leonardovi.

4.11.2 Černá labuť

(Black Swan), USA, 2010, režie: Darren Aronofsky

Film popisuje příběh Niny (Natalie Portman), která je balerínou v newyorském baletu. Žije s matkou Ericou, která dříve také byla baletkou. Matka svoje baletní ambice nikdy nenaplnila podle svých představ, proto teď svoji dceru nadšeně podporuje. Umělecký šéf baletu se rozhodne v Labutím jezeře vyměnit hlavní roli a Nina je pro něj jasnou volbou. V souboru se ale objevuje nová tanečnice Lily (Mila Kunis), která se pro Ninu stává velkou konkurencí. Mezi tanečnicemi se rozvíjí zvrácený přátelský vztah, který je ničen vzrůstající rivalitou. Nina se své vysněné role nechce za žádnou cenu vzdát. Může se tak ale ocitnout za hranicí, odkud se bude těžko vracet do normálního světa (Česko-Slovenská filmová databáze, 2001 – 2013r).

Agresivní a násilné scény ve filmu

Tento psychologický thriller znázorňuje proměnu hlavní hrdinky z křehké bytosti, která v touze po dokonalosti v sobě odhaluje svou temnou stránku. Postupná proměna je vykreslována sebedestruktivním chováním, které podporuje atmosféru celého filmu. Scény, kde se agresivní a násilné chování ve filmu objevuje, jsou většinou představami hlavní hrdinky.

Scény s fyzickým násilím

Facka – v 1. h 26. min - Matka zavře Ninu v pokoji, začínají se mezi sebou prát a Nina dostává facku. Naštve se a zkroutí matce ruku.

Facka, rána pěstí – v 1. h 33. min - Lili s Ninou se perou v šatně. Lily je odstrčena na zrcadlo, které se rozbije. Lily začne Ninu škrtit, ale ta jí zarazí střep do břicha.

Scény s verbálním násilím

Nadávký – v 36. min - Hádka mezi Ninou a její matkou.

4. 12 Válečný film

Válečný film se nejčastěji odehrává v nějakém válečném konfliktu, většinou se jedná o 2. světovou válku nebo válku ve Vietnamu. Obsahuje známky hrdinství a patriotismu a často vypráví o skutečné historii či skutečných historických postavách (Online filmy, 2009 – 2013d).

4.12.1 Zachraňte vojína Ryana

(Saving Private Ryan), USA, 1998, režie: Steven Spielberg

Film popisuje příběh kapitána americké armády Johna Millera (Tom Hanks) a jeho jednotky při vylodění v Normandii 6. června 1944 a v několika nadcházejících dnech. Po dobytí pláže Omaha je jednotka vyslána najít a odvést domů vojína Ryana (Matt Damon), jehož tři další bratři již padli. Kapitán Miller po cestě přijde o několik mužů své jednotky, ale nakonec vojína Ryana najde. Ten vnímá odchod z boje jako zbabělost a odmítá se vrátit domů. Jednotka kapitána Millera tedy zůstává s Ryanovou jednotkou. Dostávají úkol ubránit most přes řeku před německou armádou. Přestože se tento úkol podaří splnit, kapitán Miller umírá, když kryje ústup vojáků (Wikipedia, 2013i).

Agresivní a násilné scény ve filmu

Ve filmu je velké množství bojových scén, tedy i násilného obsahu. Jelikož se jedná o válečný film, lze již očekávat, jakou formou je násilí prezentováno. Celý příběh provází hrdinství mužů, kteří jsou odhodláni nasadit svůj život. Nejčastěji se objevují scény se střelbou či výbuchy, které jsou stejně, jako následná zranění, velmi reálně zobrazována.

Scény s fyzickým násilím

Útok zbraní – v 6. min - Na vojáky na lodích je zahájena střelba samopaly, mnoho z nich je zabito nebo zraněno. Někteří skáčou do vody, kde se však střelbě také nevyhnou.

Útok zbraní – v 50. min – Voják je postřelen a zůstává ležet na zemi. Ostatní vojáci mu ale v této chvíli nemohou pomoci, protože musí nejprve zabít odstřelovače.

4.12.2 Četa

(Platoon), USA, 1986, režie: Oliver Stone

Mladý student Chris Taylor (Charlie Sheen) opouští vysokou školu a dobrovolně se přihlásí do armády, aby sloužil své vlasti ve válce ve Vietnamu. Taylor je spolu s dalšími nováčky přidělen k třicetičlenné jednotce, jejímž posláním je vyhledávat v džungli nepřátele a eliminovat je. Dostavuje se psychické a fyzické vyčerpání z těžké služby. Chris obdivuje své zkušenější spolubojovníky a i přes jejich nezájem se s nimi snaží spřátelit. Zjišťuje, že boj probíhá i uvnitř čety, kde spory začínají nabírat na intenzitě. Současně ale stále musí členové jednotky držet pozornost nad oficiálním nepřítelem (Česko-Slovenská filmová databáze, 2001 – 2013s).

Agresivní a násilné scény ve filmu

Príslušníci vojenské jednotky bojují proti svému válečnému nepříteli. Objevuje se řada scén, kdy dochází ke střetům s protivníkem, v nichž je velmi realistickou formou zobrazena především střelba. Zároveň probíhají konflikty i uvnitř této vojenské jednotky, které vyústí až k smrti jednoho ze seržantů.

Scény s fyzickým násilím

Útok zbraní – v 20. min - Na jednotku je zahájena střelba, jeden voják je zraněn. Seržant Barnes to dává za vinu vojákovi Taylorovi, protože neodpálil včas minu.

Útok zbraní – v 50. min – Seržant zastřelí nevinnou ženu a vyhrožuje jejímu muži, že zastřelí i jeho dceru, které drží zbraň u hlavy.

Útok zbraní – v 1. h 13. min – Seržant Barnes zastřelí seržanta Eliase.

Scény s verbálním násilím

Vyhrožování, nadávky, vulgarismy – v 23. min – Seržant Barnes křičí na své vojáky a vyhrožuje jim.

4.13 Vlastní model klasifikace zobrazování agresivity a násilí podle žánru filmu a shrnutí poznatků

Model klasifikace, který jsem vytvořila, jsem aplikovala na 24 filmů základních filmových žánrů. Věnovala jsem se dvanácti žánrům, z nichž každý reprezentoval vzorek dvou filmů, které do tohoto žánru spadají. Tento vzorek byl vybrán na základě žebříčku oblíbenosti na stránkách *www.imdb.com*. Jak již uvádím v úvodu této kapitoly, v tomto vlastním modelu klasifikace jsem rozdělila scény se zobrazovanou agresivitou a násilím do dvou základních skupin – fyzické násilí a verbální násilí. Do fyzického násilí řadím strkání, rány pěstí, facky, kopání a útok zbraní. Do verbálního násilí patří zesměšňování, vulgarismy, zastrašování, vyhrožování a nadávky (viz Tabulka 2). U každého filmu jsem shrnula výskyt a formu, jakým způsobem je násilný obsah ve filmu prezentován a následně jsem vybrala několik scén, které jsem popsala a zařadila do vytvořených kategorií. Některé filmy v sobě nesou prvky i z jiných žánrů, zařadila jsem je tedy pouze do jednoho z nich, podle toho, jaký žánr v nich převažuje.

V tabulce uvádím seznam zkoumaných filmů a druh zobrazovaného násilí (viz Tabulka 3). Nejméně násilných scén bylo zaznamenáno v rodinných filmech a romantických filmech. Nejvíce se jich objevilo naopak v akčních filmech a kriminálních filmech, kde nejčastějším druhem násilí byl útok střelnou zbraní, mečem či nožem. Tento útok byl navíc velmi často doplněn o verbální násilí, jako jsou nadávky, vulgarismy či vyhrožování.

Forma, jakou je násilí ve filmu prezentováno je u konkrétních filmů odlišná, většinou se ale setkává v jednom filmu více aspektů. Jedná se například o stylizaci násilí, brutální násilí, realisticky zobrazené násilí, využití vizuálních efektů v násilných scénách, realisticky zobrazené násilí. V tabulce uvádím, které zkoumané filmy vykazují tyto aspekty, tedy jakou formou je v nich násilí prezentováno (viz Tabulka 4).

Tabulka 3 - Druhy zobrazovaného násilí u zkoumaných filmů

	Fyzické násilí	Verbální násilí
Akční film		
- Kill Bill	Útok zbraní (střelná zbraň, meč)	Vulgarismy Nadávký Vyhrožování
- Smrtonosná past	Útok zbraní (střelná zbraň) Rány pěstí Kopání	Nadávký Vyhrožování
Dobrodružný film		
- Dobyvatele ztracené archy	Útok zbraní (střelná zbraň, nůž) Rány pěstí	
- Piráti z Karibiku: Prokletí Černé perly	Útok zbraní (střelná zbraň, meč, dělo) Rány pěstí	
Drama		
- Vykoupení z věznice Shawshank	Útok zbraní (střelná zbraň, obušek) Rány pěstí Kopání	Nadávký Zesměšňování
- Milionář z chatrče	Útok zbraní (střelná zbraň, elektrický šok) Rány pěstí	Vyhrožování Zastrašování
Fantasy		
- Pán prstenů: Dvě věže	Útok zbraní (střelná zbraň, luk a šíp) Rány pěstí Kopání	
- Avatar	Útok zbraní (meč, luk a šíp, nůž, kopí)	Vulgarismy Nadávký
Horor		
- Psycho	Útok zbraní (nůž)	

- Mlčení jehňátek	Útok zbraní (obušek, nůž) Rány pěstí	Vulgarismy Nadávký Zastrašování
Komedie		
- Nedotknutelní	Strkání Facka	Vyhrožování Zastrašování
- Terapie láskou	Rány pěstí Kopání Facka	Vulgarismy Nadávký
Kriminální film		
- Kmotr	Útok zbraní (střelná zbraň, nůž) Rány pěstí	Zastrašování
- Pulp Fiction	Útok zbraní (střelná zbraň) Rány pěstí	Nadávký Vyhrožování
Rodinný film		
- Toy Story: Příběh hraček	Strkání	Vyhrožování Zastrašování
- VALL-I	Útok zbraní (střelná zbraň)	
Romantický film		
- Amélie z Montmartru	Strkání	Nadávký
- Věčný svit neposkvrněné mysli		Nadávký Zesměšňování
Science Fiction		
- Matrix	Útok zbraní (střelná zbraň) Rány pěstí Kopání	
- Hvězdné války: Epizoda V – Impérium vrací úder	Útok zbraní (střelná zbraň, harpuny, světelný meč)	
Thriller		
- Memento	Útok zbraní (střelná zbraň) Rány pěstí	Vulgarismy Nadávký Zesměšňování

- Černá labuť	Rány pěstí Facka	Nadávky
Válečný film		
- Zachraňte vojína Ryana	Útok zbraní (střelná zbraň, miny)	Nadávky
- Četa	Útok zbraní (střelná zbraň, miny)	Vulgarismy Nadávky Vyhrožování

Tabulka 4 - Formy zobrazovaného násilí u zkoumaných filmů

Brutální zobrazení	Hrubé až surové násilné zobrazení, výskyt krvavých scén, zobrazování následných zranění, často spojené s realistickým zobrazením.	Kill Bill Mlčení jehňátek Kmotr Matrix Memento
Realistické zobrazení	Zobrazované násilí a následná zranění působí reálně, uvěřitelně.	Smrtonosná past Dobývatele ztracené archy Piráti z Karibiku: Prokletí Černé perly Vykoupení z věznice Shawshank Milionář z chatrče Mlčení jehňátek Kmotr Věčný svit neposkvrněné mysli Zachraňte vojína Ryana Četa
Počítačové vizuální efekty	Násilné scény jsou vytvořeny nebo následně upraveny využitím různých počítačových programů, které umožňují znázornit vizuální efekty.	Pán prstenů: Dvě věže Avatar Toy Story: Příběh hraček VALL-I Matrix Memento

<p>Stylizace</p>	<p>Násilí je buď eufemistickým způsobem zlehčováno nebo prezentováno zjednodušenou formou. Ke zjednodušení dochází například pomocí stříhu. V případě zlehčování může být prostředkem černý humor.</p>	<p>Kill Bill Pán prstenů: Dvě věže Avatar Psycho Pulp Fiction Toy Story: Příběh hraček VALL-I Amélie z Montmartru Matrix Hvězdné války: Epizoda V – Impérium vrací úder Černá labuť Terapie láskou Pulp Fiction Matrix</p>
<p>Realisticky zobrazená zranění</p>	<p>V souvislosti s násilným obsahem zobrazovaných scén se často objevují reálně vypadající zranění, která jsou v některých případech až detailně znázorněna.</p>	<p>Smrtonosná past Vykoupení z věznice Shawshank Milionář z chatrče Mlčení jehňátek Kmotr Memento Černá labuť Zachraňte vojína Ryana Četa</p>

ZÁVĚR

Obavy z možného negativního vlivu zobrazovaných násilných obsahů na děti a mladistvé ve většině zemí zesilují. V mnoha zemích již existují klasifikační systémy audiovizuálních produktů, které různým způsobem označují vhodnost obsahu pro různé věkové hranice. Tato bakalářská práce představuje některé klasifikační systémy audiovizuálních médií v různých státech. Nejvýznamnější z těchto systémů je nizozemský klasifikační systém Kijkwijzer, který zároveň patří mezi nejpropracovanější. Média získávají pro člověka stále větší význam, stala se vlastně již součástí našeho života. Mediální působení každého v menší či větší míře ovlivňuje. Z tohoto důvodu práce zahrnuje i výzkumy, které se zabývají možným vlivem zobrazovaného televizního násilí na diváka, především na děti a mladistvé. Jsou zde popsány poznatky výzkumu z roku 1952, který byl prvním výzkumem v USA, věnující se těmto účinkům. Rozvoj agresivního a násilného chování u dětí potvrzuje i dlouhodobý výzkum Kolumbijské univerzity v New Yorku. V poslední kapitole Zobrazování agresivity a násilí podle žánru filmu jsou popsány jednotlivé filmové žánry. U každého žánru jsem sledovala formy prezentovaného násilí. Zdrojem informací byla on-line mezinárodní filmové databáze www.imdb.com, kde je uveden divácký žebříček 250 nejoblíbenějších filmů, z nichž byl vybrán zkoumaný vzorek. Byl vytvořen vlastní model klasifikace zobrazované agresivity a násilí, inspirovaný klasifikačním formulářem institutu NICAM, konkrétně kategorií násilí. Cílem této práce bylo vstoupit do problematiky zobrazování násilných obsahů v audiovizuálních médiích. Zároveň tato problematika obsahuje velmi širokou oblast, proto se práce věnuje nejdůležitějším aspektům a analýze prezentovaného násilí v audiovizuálních médiích, převážně ve filmu.

RESUME

This bachelor thesis deals with the problem to the Imaging of violence in the audiovisual media. In many countries appeared fears about the possible negative effects of violent contents on children and youth. In most of these countries existed classification systems of audiovisual products. This system indicates the suitability of content for different ages in various ways. This thesis presents some of classification systems audiovisual media in different countries. The most important of these systems is a Dutch Kijkwijzer classification System, which is also one of the most elaborated. Media gain increasingly important for human and are a part of our lives. Their effect affects us in a greater or lesser extent. For this reason the thesis includes researches, which deal with the possible impact of the television violence on viewers, especially children and youth. In conclusion of the thesis with the title Imaging aggression and violence by genres of movies are described the different genres of movies. Were monitored forms of the presented violence for each genre. The source of information was on-line International Movie Database www.imdb.com. There is the most popular spectator of 250 movies, of which the research sample was selected. My own model of classification display of aggression and violence was made. The inspiration was founded in classification form NICAM institute.

POUŽITÉ ZDROJE

Literatura

ANTIER, Edwige: *Agresivita dětí*. 1. vyd. Praha: Portál, 2004, 104 s. ISBN 80-7178-808-2

BLAŽEK, Bohuslav: *Tváří tvář obrazovce*. 1. vyd. Praha: Sociologické nakladatelství, 1995. 199 s. ISBN 80-85850-11-7

ČERMÁK, Ivo: *Lidská agrese a její souvislosti*. 1. vyd. Žďár nad Sázavou: Fakta, 1998. 204 s. ISBN 80-902614-1-8.

HERZOG, Rupert: *Násilí není řešení*. 1. vyd. Plzeň: Fraus, 2009. 120 s. ISBN 978-80-7238-850-9.

JIRÁK, Jan: *Úvod do studia médií*. 1. vyd. Brno: Barrister & Principal, 2001. 392 s. ISBN 80-85947-67-6

JIRÁK, Jan; KÖPPLOVÁ, Barbara: *Média a společnost: Stručný úvod do studia médií a mediální komunikace*. 2. vyd. Praha: Portál, 2007. 208 s. ISBN 978-80-7367-287-4

KLÍMA, Ivan: *Jaký svět vytvářejí masmédiá? Psychologie dnes : časopis pro moderní psychologii*. 2003, ročník 9, č. 8-9.

KOUKOLÍK, František; DRTILOVÁ, Jana: *Vzpouza deprivantů: nestvůry, nástroje, obrana*. Nové, přeprac. vyd. Praha: Galén, 2006. 327 s. ISBN 80-7262-410-5

MAŠEK, Jan; ZIKMUNDOVÁ, Vladimíra: *Využití audiovizuálního sdělení v mediální výchově*. Plzeň: Západočeská univerzita. 2013. 71 s. ISBN 978-80-261-0090-4

MARTÍNEK, Zdeněk: *Agresivita a kriminalita školní mládeže*. 1. vyd. Praha: Grada, 2009. 152 s. ISBN 978-80-247-2310-5.

MONACO, James: *Jak číst film: svět filmů, médií a multimédií: umění, technologie, jazyk, dějiny, teorie*. 1. vyd. Praha: Albatros, 2004. 735 s. ISBN 80-00-01410-6.

NOVOTNÝ, David Jan: *Chcete psát scénář? I. Základy dramaturgie II. Žánry v hraném filmu*. 2. dopl. vyd. Praha, 2000. ISBN 80-85883-52-X

PONĚŠICKÝ, Jan: *Agrese, násilí a psychologie moci : v životě i v procesu psychoterapie*. 2. dopl. vyd. Praha: Triton, 2010. 172 s. ISBN 978-80-7387-378-3.

SCHNEIDER, Steven Jay a kol.: *1001 filmů, které musíte vidět, než umřete*. 1. vyd. Praha: Volvox Globator, 2006. 960 s. ISBN 80-242-1485-7

SPURNÝ, Joža: *Psychologie násilí: O psychologické podstatě násilí, jeho projevech a způsobech psychologické obrany proti němu*. 1. vyd. Praha: Eurounion s.r.o., 1996. 134 s. ISBN 80-85858-30-4

SUCHÝ, Adam: *Mediální zlo – mýty a realita: souvislost mezi sledováním televize a agresivitou u dětí*. 1. vyd. Praha: Triton, 2007. 168 s. ISBN 978-80-7254-926-9

ŠTROBLOVÁ, Soňa: *Film a televize jako audiovizuální zprostředkování světa: Filmová a televizní dramaturgie a programová skladba*. 1. vyd. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 2009. 164 s. ISBN 978-80-86723-73-0

TRAMPOTA, Tomáš; VOJTĚCHOVSKÁ, Martina: *Metody výzkumu médií*. 1. vyd. Praha: Portál, 2010. 293 s. ISBN 978-80-7367-683-4

VLASTNÍK, Jiří: *Televizní násilí a zákon: vliv televizního násilí na kriminalitu dětí a mládeže a jeho zákonná úprava*. Olomouc: Votobia, 2005. 248 s. ISBN 80-7220-245-6

Internet

Amélie z Montmartru. In: *Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. POMO Media Group s.r.o., 2001-2013n. [cit. 9. března 2013].

Dostupné z: <http://www.csfd.cz/film/29221-amelie-z-montmartru/>

Avatar. In: *Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. POMO Media Group s.r.o., 2001-2013h. [cit. 9. března 2013]. Dostupné z: <http://www.csfd.cz/film/228329-avatar/>

CZESANY D., DVOŘÁKOVÁ, T.: *Klasifikace audiovizuálních produktů podle věkových hranic v zemích Evropské unie*. In: *Ministerstvo kultury* [online]. Praha, 2008. [cit. 9. března 2013]. Dostupné z: <http://www.mkcr.cz/assets/media-a-audiovize/Studie-klasifikace-v-zemich-EU.pdf>

Černá labuť. In: *Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. POMO Media Group s.r.o., 2001-2013r. [cit. 9. března 2013]. Dostupné z: <http://www.csfd.cz/film/229692-cerna-labut/>

Četa. In: *Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. POMO Media Group s.r.o., 2001-2013s. [cit. 9. března 2013]. Dostupné z: <http://www.csfd.cz/film/8759-ceta/>

Filmový rating MPAA. In: *Wikipedia: Otevřená encyklopedie* [online]. poslední aktualizace 22. března 2013 v 01:50, 2013a. [cit. 9. března 2013].

Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Filmov%C3%BD_rating_MPAA

Filmový žánr: Komédie. In: *Online filmy: Vše tu* [online]. 2009 – 2013a [cit. 28. března 2013]. Dostupné z: <http://online-filmy.vsetu.eu/filmovy-zanr/komedie/>

Filmový žánr: Rodinný. In: *Online filmy: Vše tu* [online]. 2009 – 2013b [cit. 28. března 2013]. Dostupné z: <http://online-filmy.vsetu.eu/filmovy-zanr/rodinny/>

Filmový žánr: Romantický. In: *Online filmy: Vše tu* [online]. 2009 – 2013c [cit. 28. března 2013]. Dostupné z: <http://online-filmy.vsetu.eu/filmovy-zanr/romanticky/>

Filmový žánr: Válečný. In: *Online filmy: Vše tu* [online]. 2009 – 2013d
[cit. 28. března 2013]. Dostupné z: <http://online-filmy.vsetu.eu/filmovy-zanr/valecny/>

Formulář dotazníku vyvinutého insitutem NICAM: *Klasifikační formulář institutu NICAM*.
In: *Ministerstvo kultury* [online]. 2007a. [cit. 9. března 2013].
Dostupné z: <http://www.mkcr.cz/cz/media-a-audiovize/vyhlaseni-verejne-diskuse-k-navrhum-zavedeni-klasifikace-podle-koncepce-klasifikace-audiovizualnich-produktu-podle-vekovych-skupin-23168/>

IMDb Charts: IMDb Top 250. In: *Internet Movie Database*: [online]. 1990-2013
[cit. 9. března 2013]. Dostupné z: http://www.imdb.com/chart/top?ref_=nb_mv_3_chnhttp

Indiana Jones a dobyvatelé ztracené archy. In: *Česko-Slovenská filmová databáze* [online].
POMO Media Group s.r.o., 2001-2013c. [cit. 30. března 2013].
Dostupné z: <http://www.csfd.cz/film/8650-dobyvatele-ztracene-archy/>

KALISTOVÁ, K.: Tisková zpráva: *Je Evropa liberálnější než Amerika?*. In: *Rada pro rozhlasové a televizní vysílání* [online]. Praha, 2013. [cit. 9. března 2013].
Dostupné z: <http://www.rrtv.cz/cz/files/press/Tiskov%C3%A1%20zpr%C3%A1va%20labeling.pdf>

Kill Bill. In: *Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. POMO Media Group s.r.o.,
2001-2013a. [cit. 9. března 2013]. Dostupné z: <http://www.csfd.cz/film/43483-kill-bill/>

Kmotr. In: *Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. POMO Media Group s.r.o.,
2001-2013m. [cit. 9. března 2013]. Dostupné z: <http://www.csfd.cz/film/1644-kmotr/>

KRSEK, Michal: *Hodnocení audiovizuálních produktů na území ČR: Možnosti budování systému v ČR z pohledu technologií*. In: *Ministerstvo kultury* [online]. Praha [cit. 9. března 2013].
Dostupné z: <http://www.mkcr.cz/assets/media-a-audiovize/Hodnoceni-audiovizualnich-produktu-na-uzemi-CR---Monosti-budovani-systemu-v-CR-z-pohledu-technol.pdf>

MAKOVIČKOVÁ, Alexandra; MEZULÁNÍK, Radek.: *Vliv médií: Sborník příspěvků z 2. konference Člověk a média*. In: *Člověk a média* [online]. Praha, 2003. [cit. 9. března 2013]. Dostupné z: http://www.clovekamedia.cz/sborniky/cm_2003_jaro.pdf

Matrix. In: *Wikipedia: Otevřená encyklopedie* [online]. poslední aktualizace 19. 3. 2013 v 13:22, 2013h. [cit. 30. března 2013]. Dostupné z: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Matrix>

Memento. In: *Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. POMO Media Group s.r.o., 2001-2013p. [cit. 9. března 2013]. Dostupné z: <http://www.csfd.cz/film/6995-memento/>

Milionář z chatrče. In: *Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. POMO Media Group s.r.o., 2001-2013f. [cit. 9. března 2013]. Dostupné z: <http://www.csfd.cz/film/234131-milionar-z-chatrce/>

Mlčení jehňátek. In: *Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. POMO Media Group s.r.o., 2001-2013i. [cit. 9. března 2013]. Dostupné z: <http://www.csfd.cz/film/2356-mlceni-jehnatek/>

Nedotknutelní. In: *Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. POMO Media Group s.r.o., 2001-2013j. [cit. 9. března 2013]. Dostupné z: <http://www.csfd.cz/film/306731-nedotknutelni/>

O fungování institutu NICAM: překlad z pracovních materiálů NICAMu. In: *Ministerstvo kultury* [online]. [cit. 9. března 2013]. Dostupné z: <http://www.mkcr.cz/cz/media-a-audiovize/vyhlaseni-verejne-diskuse-k-navrhum-zavedeni-klasifikace-podle-koncepce-klasifikace-audiovizualnich-produktu-podle-vekovych-skupin-23168/>

Pán prstenů: Dvě věže. In: *Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. POMO Media Group s.r.o., 2001-2013g. [cit. 9. března 2013]. Dostupné z: <http://www.csfd.cz/film/4713-pan-prstenu-dve-veze/>

Piráti z Karibiku: Prokletí Černé perly. In: *Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. POMO Media Group s.r.o., 2001-2013d. [cit. 9. března 2013]. Dostupné z: <http://www.csfd.cz/film/43513-pirati-z-karibiku-prokleti-cerne-perly/>

Psycho. In: *Wikipedia: Otevřená encyklopedie* [online]. poslední aktualizace 18. 2. 2013 v 14:52, 2013b. [cit. 30. března 2013]. Dostupné z: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Psycho>

Pulp Fiction: Historky z podsvětí. In: *Wikipedia: Otevřená encyklopedie* [online]. poslední aktualizace 11. 3. 2013 v 17:42, 2013c [cit. 30. března 2013].

Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Pulp_Fiction:_Historky_z_podsv%C4%9Bt%C3%AD

Science fiction. In: *Wikipedia: Otevřená encyklopedie* [online]. poslední aktualizace 7. 3. 2013 v 23:20, 2013g. [cit. 30. března 2013].

Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Science_fiction

Smrtonosná past. In: *Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. POMO Media Group s.r.o., 2001-2013b. [cit. 9. března 2013]. Dostupné z: <http://www.csfd.cz/film/6642-smrtonosna-past/>

Star Wars: Epizoda V – Impérium vrací úder. In: *Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. POMO Media Group s.r.o., 2001-2013o. [cit. 9. března 2013].

Dostupné z: <http://www.csfd.cz/film/5238-star-wars-epizoda-v-imperium-vraci-uder/>

Terapie láskou. In: *Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. POMO Media Group s.r.o., 2001-2013k. [cit. 9. března 2013]. Dostupné z: <http://www.csfd.cz/film/289999-terapie-laskou/>

Toy Story. In: *Wikipedia: Otevřená encyklopedie* [online]. poslední aktualizace 10. 3. 2013 v 10:48, 2013d. [cit. 30. března 2013]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Toy_Story

VALL-I. In: *Wikipedia: Otevřená encyklopedie* [online]. poslední aktualizace 17. 3. 2013 v 18:50, 2013e. [cit. 30. března 2013]. Dostupné z: <http://cs.wikipedia.org/wiki/VALL-I>

Věčný svit neposkvrněné mysli. In: *Wikipedia: Otevřená encyklopedie* [online]. poslední aktualizace 11. 1. 2013 v 17:35, 2013f. [cit. 30. března 2013].

Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/V%C4%9B%C4%8Dn%C3%BD_svit_neposkvrn%C4%9Bn%C3%A9_mysli

Vykoupení z věznice Shawshank. In: *Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. POMO Media Group s.r.o., 2001-2013e. [cit. 9. března 2013].

Dostupné z: <http://www.csfd.cz/hledat/?q=Vykoupen%C3%AD+z+v%C4%9Bznice+Shawshank+>

ZABILANSKÝ, Tomáš. *Filmové žánry: definice, typy, příklady*. In: *25fps* [online]. 2007. [cit. 9. března 2013]. Dostupné z: <http://25fps.cz/2007/filmove-zanry-%E2%80%93-definice-typy-priklady/>

Zachraňte vojína Ryana. In: *Wikipedia: Otevřená encyklopedie* [online]. poslední aktualizace 10. 3. 2013 v 05:16, 2013i. [cit. 30. března 2013].

Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Zachra%C5%88te_voj%C3%ADna_Ryana

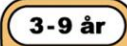
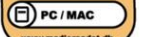
Zákon č. 496/2012 Sb.: *ZÁKON ze dne 26. října 2012 o audiovizuálních dílech a podpoře kinematografie a o změně některých zákonů (zákon o audiovizi)*. 2012. [cit. 1. března 2013]. Dostupné z: [http://www.zakonycr.cz/seznamy/496-2012-Sb-zakon-o-audiovizualnich-dilech-a-podpore-kinematografie-a-o-zmene-nekterych-zakonu-\(zakon-o-audiovizi\).html](http://www.zakonycr.cz/seznamy/496-2012-Sb-zakon-o-audiovizualnich-dilech-a-podpore-kinematografie-a-o-zmene-nekterych-zakonu-(zakon-o-audiovizi).html)

SEZNAM PŘÍLOH

- Příloha A – Klasifikační systém audiovizuálních médií – Dánsko
- Příloha B – Klasifikační systém audiovizuálních médií – Finsko
- Příloha C – Klasifikační systém audiovizuálních médií – Francie
- Příloha D – Klasifikační systém audiovizuálních médií – Irsko
- Příloha E – Klasifikační systém audiovizuálních médií – Maďarsko
- Příloha F – Klasifikační systém audiovizuálních médií – Německo
- Příloha G – Klasifikační systém audiovizuálních médií – Polsko
- Příloha H – Klasifikační systém audiovizuálních médií – Rakousko
- Příloha I – Klasifikační systém audiovizuálních médií – Slovenská republika
- Příloha J – Klasifikační systém audiovizuálních médií – Švédsko
- Příloha K – Klasifikační systém audiovizuálních médií – Velká Británie
- Příloha L – Klasifikační systém audiovizuálních médií – USA
- Příloha M – Klasifikační systém audiovizuálních médií – Nizozemsko
- Příloha N – Ukázka z klasifikačního formuláře institutu NICAM

PŘÍLOHY

Příloha A – Klasifikační systém audiovizuálních médií – Dánsko

<u>Orgán klasifikace</u>	Medierådet for Børn og Unge
<u>Film - věkové kategorie</u>	 Vhodné pro všechny věkové kategorie Film schválen k veřejnému promítání, doporučený věk od 7 let. Film schválen k veřejnému promítání, doporučený věk od 11 let. Film schválen k veřejnému promítání, doporučený věk od 15 let. E Nepodléhající klasifikaci <p><u>Pozn.:</u> Děti starší 7 let mohou vidět jakýkoliv film, v případě vyšší klasifikace než „7“ však v doprovodu dospělého</p>
<u>TV - piktogramy</u>	Neexistuje jednotný systém
<u>PC a video hry – piktogramy (výběr)</u>	 Vhodné pro věk 3-9 let
	    Ukázky technických informací Ukázka výsledného piktogramu <small>www.medieradet.dk</small>
<u>Způsob klasifikace</u>	Film, DVD/video – klasifikuje rada, TV – rozhodují vysílatelé
<u>Povinnost klasifikace</u>	Ne. Pokud film není klasifikován, musí být označen „15“.
<u>Způsob financování</u>	Poplatky za klasifikaci
<u>Možnost vystřihování</u>	Ne
<u>Možnost zákazu</u>	Ne
<u>Legislativa</u>	Filmový zákon z roku 1997, Nařízení o Mediální radě pro děti a mládež (1998), Zákon o vysílání (2001) aj.
<u>Specifika - TV vysílání</u>	Časová hranice (21:00, 24:00). Žádný společný systém piktogramů (veřejnoprávní kanály verbální upozornění, některé kabelové stanice vlastní systém zelený/ žlutý/ červený piktogram)
<u>Specifika - film</u>	Princip rodičovského doprovodu
<u>Specifika – PC a video hry</u>	Dánský systém, částečně také PEGI. Zapojení do skandinávského projektu ochrany dětí vůči novým médiím SAFT a do EU projektu Safer Internet

(Tabulka klasifikačního systému: Dánsko. 2008. [cit. 1. března 2013]. Dostupné z: <http://www.mkcr.cz/assets/media-a-audiovize/Studie-klasifikace-v-zemich-EU.pdf>)

Příloha B – Klasifikační systém audiovizuálních médií – Finsko

<u>Orgán klasifikace</u>	Valtion elokuvataarkastamo, FICORA
<u>Film - věkové kategorie</u>	<p>3 K-3 Pro všechny věkové kategorie</p> <p>7 K-7 Jen pro osoby nad 7 let</p> <p>11 K-11 Jen pro osoby nad 11 let</p> <p>13 K-13 Jen pro osoby nad 13 let</p> <p>15 K-15 Jen pro osoby nad 15 let</p> <p>18 K-18 Jen pro osoby nad 18 let</p> <p>K-E Nepodléhající podmínce klasifikace (pořady pro malé děti, sport, hudba, výukové pořady, turismus apod.). Tyto produkty však podléhají podmínce registrace</p> <p><u>Pozn:</u> Dítě mladší o maximálně 2 roky než určuje uvedená věková kategorie (s výjimkou K-18) může film shlédnout v doprovodu dospělého</p>
<u>Registrované produkty - piktogramy</u>	<p>3 Pro všechny věkové kategorie</p> <p>7 Doporučeno pro osoby nad 7 let. Kategorie může být použita pouze pro hry a jen v případě, že není klasifikována v systému PEGI</p> <p>12 Doporučeno pro osoby nad 7 let. Kategorie může být použita pouze pro hry a jen v případě, že není</p>
	<p>klasifikována v systému PEGI</p> <p>16 Doporučeno pro osoby nad 7 let. Kategorie může být použita pouze pro hry a jen v případě, že není klasifikována v systému PEGI</p> <p>18 Jen pro osoby nad 18 let</p>
<u>Způsob klasifikace</u>	Klasifikuje rada a televizní vysílatelé.
<u>Povinnost klasifikace</u>	Ne. Pokud ne, pak povinnost registrace (tj. neklasifikované musí být označeno jako K-18, i zde však možná kontrola případného trestněprávního obsahu)
<u>Způsob financování</u>	Poplatky za klasifikaci
<u>Možnost vystřihování</u>	Ano
<u>Legislativa</u>	Zákon o klasifikaci audiovizuálních programů č. 775/2000, Zákon o Finské radě pro klasifikaci č. 776/2000, Vládní výnos o klasifikaci audiovizuálních programů, Vládní výnos o Finské radě pro klasifikaci, Trestní zákon, Výnos ministerstva školství o poplatcích Finské rady pro klasifikaci a Odvolací komise, Zákon o rozhlasu a televizi č. 744/1998, Zákon o státním fondu televize a rozhlasu č. 745/1998, Nařízení vlády o rozhlasu a televizi č. 698/2003 aj.
<u>Specifika - TV vysílání</u>	Časové hranice (17:00, 21:00, 23:00)
<u>Specifika - film</u>	Povinnost klasifikace nebo registrace
<u>Specifika – PC a video hry</u>	PEGI. Pokud není uveden piktogram PEGI, je vyžadována klasifikace VET

(Tabulka klasifikačního systému: Finsko. 2008. [cit. 1. března 2013]. Dostupné z: <http://www.mkcr.cz/assets/media-a-audiovize/Studie-klasifikace-v-zemich-EU.pdf>)

Příloha C – Klasifikační systém audiovizuálních médií – Francie

<u>Orgán klasifikace</u>	Film – Formálně Ministerstvo kultury, rozhoduje Komise pro klasifikaci kinematografických děl CNC TV – posudkové komise CSA DVD/video – Komise pro klasifikaci kinematografických děl CNC, SEV, kontrola Ministerstva vnitra Sporné případy rozhoduje Nejvyšší správní soud (Conseil d'État).
<u>Film - Věkové kategorie</u>	U (Tous publics) všechno publikum -12 (Interdit aux moins de 12 ans) nevhodné do 12 let -16 (Interdit aux moins de 16 ans) nevhodné do 16 let -18 (Interdit aux mineurs) nevhodné do 18 let X Pornografie či extrémní násilí -E Nepodléhající klasifikaci
<u>Televize, DVD/video - Věkové kategorie</u>	U (Tous publics) Všechno publikum 10 (Déconseillé aux moins de 10 ans) Nevhodné do 10 let 12 (Interdit aux moins de 12 ans) Nepřístupné do 12 let 16 (Interdit aux moins de 16 ans) Nepřístupné do 16 let 18 (Interdit aux mineurs) Nepřístupné do 18 let
	-E Nepodléhající klasifikaci
<u>Povinnost klasifikace</u>	Film – ano s výjimkou filmových festivalů a speciálních projekcí na půdě škol a univerzit TV – ano
<u>Možnost stříhu</u>	Ano
<u>Možnost zákazu</u>	Ano (velmi výjimečné)
<u>Financování</u>	Poplatky za klasifikaci
<u>Legislativa</u>	Nařízení č. 45-1464 o vydávání „certifikátů pro využívání“ pro uvádění a export filmů ve Francii, Výnos č. 92-445 o přístupu mladistvých do kin, Finanční zákon č. 75-1278 (pornografické filmy), Zákon z roku 2000, novelizující ust. ods. 15 zákona z roku 1986 (tv), Výnos č. 2001-upravující výnos č. 90-174 ze roku 1990 o klasifikaci kinematografických děl.
<u>Film - specifika</u>	Kategorie. „X“ – vyšší daně, filmy smějí být uváděny pouze ve speciálních kinech.
<u>TV- specifika</u>	Časová pásma. Piktogramy se v televizi objevují pouze na začátku pořadu a po komerční přestávce a jsou průsvitná. Zvukový signál není použit.
<u>PC a video hry - specifika</u>	Vlastní legislativa ale připojení k PEGI
<u>Internet - specifika</u>	Lineární televizní vysílání na internetu je regulováno CSA již od roku 2004.

(Tabulka klasifikačního systému: Francie. 2008. [cit. 1. března 2013]. Dostupné z: <http://www.mkcr.cz/assets/media-a-audiovize/Studie-klasifikace-v-zemich-EU.pdf>)

Příloha D – Klasifikační systém audiovizuálních médií – Irsko

<u>Orgán klasifikace</u>	Irish Film Classification Office, Broadcasting Commission of Ireland
<u>Film - věkové kategorie</u>	 (General) – Vhodné pro všechny věkové skupiny (Parental Guidance) – U dětí do 12 let doporučen doprovod dospělého (Parent supervision required for children under 12) – U dětí do 12 let povinný doprovod dospělého (Parent supervision required for children) – U mladistvých do 15 let povinný doprovod dospělého Nepřístupný do 16 let Nepřístupné do 18 let
<u>DVD/video - věkové kategorie</u>	<ul style="list-style-type: none"> • G – (General) – Vhodné pro všechny věkové skupiny • PG – (Parental Guidance) – U dětí do 12 let doporučeno sledovat spolu s dospělým • 12 – Nepřístupný do 12 let • 15 – Nepřístupný do 15 let • 18 – Nepřístupné do 18 let
<u>Způsob klasifikace</u>	Film, DVD/video – provádí úřad TV – provádí sami vysílatelé.
<u>Povinnost klasifikace</u>	Ano
<u>Možnost vystříhování</u>	Ano
<u>Možnost zákazu</u>	Ano, ale pouze teoretická (např. trestněprávní důvody)
<u>Financování</u>	Poplatky za klasifikaci
<u>Legislativa</u>	Zákon o cenzuře filmu (1923, poslední novela 1992), Zákon o video záznamech (1989), Zákon o rozhlasu a televizi (1988), Zákon o financování vysílání (2003), Novela vysílacího zákona (2007)
<u>Specifika - TV vysílání</u>	Televize mají různá pravidla (veřejnoprávní používá piktogramy GA (General Audience) / Ch (Children) / YA (Young Adult) / PS (Parental Supervision) / MA (Mature Audience Only); soukromé většinou jen verbální upozornění). Časová hranice zavedena na 21:00.
<u>Specifika - film</u>	Filmy uváděné na festivalech, v archivních filmech apod. nemusí být klasifikovány
<u>Specifika – PC a video hry</u>	PEGI, IFCO kompetentní pouze k zákazu hry.

(Tabulka klasifikačního systému: Irsko. 2008. [cit. 1. března 2013]. Dostupné z: <http://www.mkcr.cz/assets/media-a-audiovize/Studie-klasifikace-v-zemich-EU.pdf>)

Příloha E – Klasifikační systém audiovizuálních médií – Maďarsko

<u>Orgán klasifikace</u>	Filmiroda Igazgatóság, Országos Rádió és Televízió Testület
<u>Film, DVD/video – věkové kategorie</u>	<p>I. Pořady schválené pro všechny věkové kategorie</p> <p>II. Pro děti do 12 let vhodné pod dohledem dospělé osoby</p> <p>III. Nevhodné pro osoby mladší 16 let</p> <p>IV. Nevhodné pro osoby mladší 18 let</p> <p>V. Pornografie či extrémní násilí, pouze zvláštní distribuční okruh, produkt nemůže získat žádný typ přímé či nepřímé státní subvence</p>
<u>TV - Věkové kategorie</u>	<p>Kategorie I: Pořady schválené pro všechny věkové kategorie</p> <p> Kategorie II: Pro děti do 12 let vhodné pod dohledem dospělé osoby</p> <p> Kategorie III: Nevhodné pro osoby mladší 16 let</p> <p> Kategorie IV: Nevhodné pro osoby mladší 18 let</p>

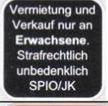
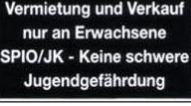

⁷ Za poskytnutí podkladů k maďarskému systému v českém jazyce děkujeme Radě pro rozhlasové a televizní vysílání a Úřadu Rady, jmenovitě Ing. Jiřímu Šenkýřovi a Ing. Lastě Roškotové.

⁸ Dopis Ing. Vlasty Roškotové (Úřad RRTV), *AV klasifikace v Maďarsku* je uveden jako Příloha č. 2 této studie.

	Kategorie V: Pořady nevhodné k televiznímu vysílání
<u>Způsob klasifikace</u>	Komise pro klasifikaci, vysílatelé na základě pravidel stanovených ORTT.
<u>Povinnost klasifikace</u>	Ano
<u>Možnost zákazu</u>	Ano – kategorie V (pornografie všeho druhu, extrémní zobrazení násilí apod. v televizi)
<u>Legislativa</u>	Zákon I z roku 1996 o rozhlasovém a televizním vysílání (mediální zákon), Zákon XX z roku 2002, Oznamení o rozhodnutí Rady 1494/2002 (ze dne 17. října), Zákon o filmu (2002, 2004)
<u>Specifika - film</u>	Nepočítá se se skritním zamezením vstupu mladistvých do kina
<u>Specifika - TV vysílání</u>	Časové hranice (kat.II nelze uvádět mezi dětskými pořady, kat. III 21:00-5:00, kat. IV 22:00-5:00). Zpravodajství a sportovní přenosy se musí dle svého obsahu přizpůsobit časovým pásmům
<u>Specifika – PC a videohry</u>	PEGI
<u>Další specifika</u>	Klasifikační systém se vztahuje také na rozhlasové vysílání (svěbytná pravidla).

(Tabulka klasifikačního systému: Maďarsko. 2008. [cit. 1. března 2013]. Dostupné z: <http://www.mkcr.cz/assets/media-a-audiovize/Studie-klasifikace-v-zemich-EU.pdf>)

Příloha F – Klasifikační systém audiovizuálních médií – Německo

<u>Orgán klasifikace</u>	Freiwillige Selbstkontrolle der Filmwirtschaft (FSK), Unterhaltungssoftware Selbstkontrolle (USK), ve sporných případech alternativně též Právní komise SPIO (SPIO/JK), soud nebo jiný státní orgán (Bundesprüfstelle)
<u>Film, video/DVD - věkové kategorie (FSK)</u>	 Uvolněno od 0 let Uvolněno od 6 let Uvolněno od 12 let Uvolněno od 16 let Uvolněno od 18 let
<u>Televize - kategorie</u>	Piktogramy se nepoužívají, rozhodující jsou vysílací časy
<u>Software - věkové kategorie (USK)</u>	 Uvolněno bez věkového omezení Uvolněno od 6 let Uvolněno od 12 let Uvolněno od 16 let Neuvolněno pro mladistvé (od 18 let)
<u>SPIO/JK – označení (ukázka)</u>	
<u>Označení soudního rozhodnutí (ukázka)</u>	
<u>Způsob klasifikace</u>	Provádějí vybraní klasifikátoři FSK a USK. Po 10 letech je možné provést re-klasifikaci.
<u>Povinnost klasifikace</u>	FSK – ne, pouze skrze členství ve svazech av průmyslu, ale neoznačené DVD prodávány jako s nejvyšší klasifikací, kina neoznačené filmy prakticky neuvádějí, USK – ne, ale s neoznačenými hrami zacházeno jako s hrami s nejvyšší klasifikací
<u>Možnost vystříhování</u>	Ano, na základě rozhodnutí distributora/vysílatele.
<u>Možnost zákazu</u>	Ano, např. pornografie v TV, nebo mimo klasifikačním systémem státním orgánem (Bundesprüfstelle für jugendgefährdende Schriften, Bundesprüfstelle für jugendgefährdende Medien)
<u>Financování</u>	Poplatky za jednotlivé klasifikace (nezávislost na zakladatelských svazech i státním rozpočtu)
<u>Legislativa</u>	Zákon o ochraně mládeže (Jugendschutzgesetz), Státní smlouva o ochraně mládeže vůči médiím (Jugendmedienschutz-Staatsvertrag) aj.
<u>Specifika - TV vysílání</u>	Časové hranice („12“ po 20:00, „16“ po 22:00, „18“ po 23:00), placené kanály částečně jiná pravidla, ale obecně se také pořizují pravidlům klasifikace.
<u>Specifika - film</u>	Filmy uvolněny od 12 let jsou přístupné dětem od 6 let v doprovodu dospělého.
<u>Specifika – PC a video hry</u>	Výukové a informativní programy, výukové, informativní a výchovné hry jsou od povinnosti klasifikace osvobozeny.

(Tabulka klasifikačního systému: Německo. 2008. [cit. 1. března 2013]. Dostupné z: <http://www.mkcr.cz/assets/media-a-audiovize/Studie-klasifikace-v-zemich-EU.pdf>)

Příloha G – Klasifikační systém audiovizuálních médií – Polsko

<u>Orgán klasifikace</u>	Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji
<u>Film - věkové kategorie</u>	<p>BO (Bez ograniczeń) – Bez omezení</p> <p>12 – Vhodné od 12 let</p> <p>15 – Vhodné od 15 let</p> <p>18 – Nepřístupné do 18 let</p> <p>21 – Nepřístupné do 21 let (obsahuje názorné a neodůvodněné násilí apod.)</p> <p>Další neoficiální kategorie používaná některými kiny: 6 - Vhodné od 6 let (Případně 7, 8, 9 nebo 10)</p>
<u>TV - věkové kategorie</u>	<p> Vhodné pro všechny</p> <p> 7 Od 7 let</p> <p> 12 Od 12 let</p> <p> 16 Od 16 let</p> <p> Do 18 let nepřístupné</p>
<u>Způsob klasifikace</u>	Samotnými distributory či vysílateli
<u>Povinnost klasifikace</u>	Ano, jen u televize a filmů
<u>Možnost vystřihování</u>	Záleží na distributorovi či vysílateli
<u>Možnost zákazu</u>	Jen trestněprávní
<u>Legislativa</u>	Zákon o vysílání (1992), Nařízení KRRiT z roku 2001 (časové hranice), Nařízení KRRiT z roku 2002 (piktogramy).
<u>Specifika - TV vysílání</u>	Časové hranice (18 let - 23:00-6:00, 16 let 20:00-6:00)
<u>Specifika - film</u>	Tak jako v ČR žádný přímý dozorčí orgán
<u>Specifika – DVD/video</u>	Chybí pevně nastavená pravidla, částečně přebírání zahraničních instrukcí na obalech, někdy vlastní intuitivní systémy jednotlivých distributorů
<u>Specifika – PC a video hry</u>	PEGI

(Tabulka klasifikačního systému: Polsko. 2008. [cit. 1. března 2013]. Dostupné z: <http://www.mkcr.cz/assets/media-a-audiovize/Studie-klasifikace-v-zemich-EU.pdf>)

Příloha H – Klasifikační systém audiovizuálních médií – Rakousko

<u>Orgán klasifikace</u>	Jugendmedienkommission des Bundesministerium für Unterricht, Kunst und Kultur, Bundeskommunikations-senat, KommAustria
<u>Film (TV, DVD) – věkové kategorie (BMUKK)</u>	<ul style="list-style-type: none"> • Uvolněno pro všechny věkové skupiny • Uvolněno od 6 let • Uvolněno od 10 let • Uvolněno od 12 let • Uvolněno od 14 let • Uvolněno od 16 let <p><u>Pozn.:</u> U DVD/video často přebírány německé klasifikace FSK.</p>
<u>Film (TV, DVD) – pozitivní věkové kategorie</u>	<ul style="list-style-type: none"> • Velmi doporučitelný • Doporučitelný • Přijatelný
<u>Televize - kategorie</u>	Žádný jednotný systém
<u>Způsob klasifikace</u>	Klasifikaci provádí ministerská komise, časové hranice event. určují sami vysílatelé
<u>Povinnost klasifikace</u>	Ano
<u>Možnost vystřihování</u>	V závislosti na jednotlivých zemských úpravách
<u>Možnost zákazu</u>	V závislosti na jednotlivých zemských úpravách
<u>Financování</u>	Poplatky za klasifikaci
<u>Legislativa</u>	9 zákonů o ochraně mládeže na zemské úrovni, Zákon o vysílání (ORF-G) č. 379/1984, Zákon o soukromých vysílatelích (PrTV-G) č. 84/2001, Úmluva o právech dítěte
<u>Specifika - TV vysílání</u>	Časové hranice (20:15, 22:00) Různé značky pro pořady nevhodné pro děti a mládež v jednotlivých televizích, (ORF: „X“ = nevhodné pro děti, „O“ = pouze pro dospělé;
	ATV: „!“ + zvukový signál, apod.)
<u>Specifika - software</u>	PEGI i německý systém.

(Tabulka klasifikačního systému: Rakousko. 2008. [cit. 1. března 2013]. Dostupné z: <http://www.mkcr.cz/assets/media-a-audiovize/Studie-klasifikace-v-zemich-EU.pdf>)

Příloha I – Klasifikační systém audiovizuálních médií – Slovenská republika

<u>Orgán dohledu klasifikace</u>	Ministerstvo kultury, Slovenská obchodní inspekce, Rada pro vysílání a transmisi
<u>„Negativní“ věkové kategorie</u>	 Nevhodné pro věkovou skupinu mladistvých do 7 let Nevhodné pro věkovou skupinu mladistvých do 12 let Nevhodné pro věkovou skupinu mladistvých do 15 let Nevhodné pro věkovou skupinu mladistvých do 18 let
<u>„Pozitivní“ věkové kategorie</u>	 Vhodné pro věkovou skupinu mladistvých do 12 let Vhodné pro všechny věkové skupiny mladistvých Výchovně-vzdělávací, vhodné pro věkovou skupinu mladistvých do 7 let Výchovně-vzdělávací, vhodné pro věkovou skupinu mladistvých do 7 let Výchovně-vzdělávací, vhodné pro věkovou skupinu mladistvých od 12 let Výchovně-vzdělávací, vhodné pro věkovou skupinu mladistvých do 15 let
<u>Způsob klasifikace</u>	Klasifikují výrobci slovenských audiovizuálních děl a

	distributoři zahraničních produktů.
<u>Povinnost klasifikace</u>	Ano
<u>Legislativa</u>	Zákon č. 343/2007 Z. z. o podmínkách evidence, veřejného šíření a uchování audiovizuálních děl, multimediálních děl a zvukových záznamů uměleckých výkonů a o změně a doplnění některých zákonů (audiovizuální zákon), Vyhláška MK SR č. 589/2007 o jednotném systému klasifikace. Zákon 308/200 Z. z. o vysílání a transmisi
<u>Specifika - TV vysílání</u>	Časová hranice 22:00-6:00 pro pořady nevhodné do 18 let. V přípravě zpravodajství a publicistiky povinnost případného slovního upozornění před nevhodnými záběry. Upoutávky stejná klasifikace jako program, který prezentují. U seriálů povinně klasifikace každého dílu zvlášť.
<u>Specifika – PC a videohry</u>	PEGI
<u>Další specifika</u>	Povinnost klasifikace se vztahuje také na rozhlasové pořady aj. zvukové záznamy vč. textu písně apod. (slovní upozornění, jiná pravidla než u av děl) a na multimediální díla (hry aj.).

(Tabulka klasifikačního systému: Slovensko. 2008. [cit. 1. března 2013]. Dostupné z: <http://www.mkcr.cz/assets/media-a-audiovize/Studie-klasifikace-v-zemich-EU.pdf>)

Příloha J – Klasifikační systém audiovizuálních médií – Švédsko

<u>Orgán klasifikace</u>	Statens biografbyrå, Granskningsnämnden för radio och TV aj.
<u>Film, video/DVD - věkové kategorie</u>	<ul style="list-style-type: none"> • Btl (Barntillåten) Vhodné pro všechny věkové skupiny • 7 År Nevhodné do 7 let, u mladších dětí doporučena přítomnost dospělého (může obsahovat scény s drogami) • 11 År Nevhodné do 11 let, u mladších dětí doporučena přítomnost dospělého (může obsahovat scény s drogami a jemné zobrazení sexuálních aktivit) • 15 År Nepřístupné do 15 let může obsahovat scény s tvrdými drogami, zobrazení sexu. Tato kategorie se týká také pornografie, která má však speciální distribuční okruh. • Förbjuden Zakázané pro veřejnou projekci (intrusivní násilí, sexuální násilí). Tento typ produktů někdy uváděn v uzavřeném okruhu. <p>Neoficiální označení pro pornografické produkty (TV, půjčovny, kina pro dospělé):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Barnförbjuden Zakázané pro mladistvé • 18 År Přístupné od 18 let • Vuxenfilm Film pro dospělé
<u>Piktogramy- televize</u>	Nepoužívají se
<u>Způsob klasifikace</u>	Provádí komise (film, DVD/video) a sami vysílatelé
<u>Povinnost klasifikace</u>	Veřejné šíření – ano Neveřejné šíření – ne, ale vystavuje se možnosti trestně-
	právního stíhání v případě žaloby
<u>Možnost vystříhování</u>	Ano
<u>Možnost zákazu</u>	Ano
<u>Financování</u>	Poplatky za klasifikaci (licenční karta a poplatky)
<u>Legislativa</u>	Výnos o filmu č. 1990:886, Zákon a rozhlas a televizi č. 1996:844, Zákon o veřejném kabelové vysílání č. 1991:2007, Zákon o násilí na videu, Trestní zákon, Sbírka nařízení: Klasifikace a kontrola filmů a videoprogramů (1990); O zločinech proti veřejnému pořádku
<u>Specifika - TV vysílání</u>	Časová hranice (21:00). Každá televize vlastní pravidla
<u>Specifika - film</u>	Není nutné klasifikovat filmy uváděné na festivalech
<u>Specifika – DVD/video</u>	Šíření nevhodných produktů dětem mladším 14 let trestný čin
<u>Specifika – PC a video hry</u>	PEGI

(Tabulka klasifikačního systému: Švédsko. 2008. [cit. 1. března 2013]. Dostupné z: <http://www.mkcr.cz/assets/media-a-audiovize/Studie-klasifikace-v-zemich-EU.pdf>)

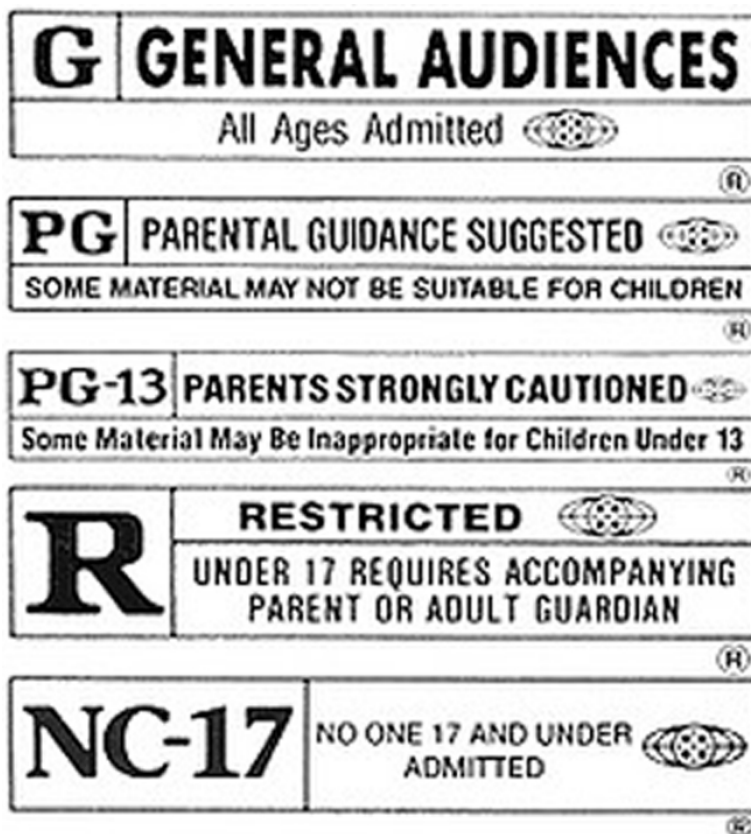

Příloha K – Klasifikační systém audiovizuálních médií – Velká Británie

<u>Orgán klasifikace</u>	British Board of Film Classification (BBFC), Ofcom
<u>Film, DVD/video (hry) - věkové kategorie</u>	 Vhodné pro všechny, zvláště určeno pro děti do 7 let Povoleno pro všechny věkové skupiny "Doprovod rodiče", určeno pro všechny, ale některé scény nevhodné pro děti do 13 let Vhodné od 12 let. Dětem do 12 let přístupné pouze v doprovodu dospělého. Přístupné od 12 let Přístupné od 15 let Přístupné od 18 let Přístupné od 18 let. Uváděné pouze ve speciálních kinech a prodáváno pouze v sex-shopech (explicitní sexualita či pornografie) E Výjimka, nepodléhající klasifikaci (výukové non-fiction produkty distribuované na videu/DVD – fitness, sport, vaření, náboženské apod.), nejedná se o oficiální označení BBFC R Zakázaný film
<u>Televize - kategorie</u>	Nejednotné časové hranice (21:00, někdy 20:00), různé způsoby upozornění (verbální upozornění, písemná poznámka pod obrazem, vlastní škála 3 typů pořadů (Universal rating / Guidance rating / Caution rating), varování po vzoru BBFC apod.)
<u>Způsob klasifikace</u>	Film, DVD/video – klasifikuje komise, TV – klasifikuje televize, dohlíží úřad
<u>Povinnost klasifikace</u>	Ano, nepřímou (nemožnost prodeje a vstupu do většiny kin)
<u>Možnost vystřihování</u>	Ano, formou doporučení BBFC
<u>Možnost zákazu</u>	Ano
<u>Financování</u>	Poplatky za klasifikaci formou paušálů, kompenzačních sazeb apod.
<u>Legislativa</u>	Zákon o komunikacích (Communication Act) z roku 2003, Zákon o video záznamech (Video Recordings Act) z roku 1984, poslední úprava klasifikace BBFC v roce 2002
<u>Specifika – DVD/video</u>	Film klasifikovaný již pro kina může získat pro DVD/video jinou klasifikaci. Klasifikace se povinně provádí již od roku 1984
<u>Specifika - software</u>	PEGI, někdy i BBFC

(Tabulka klasifikačního systému: Velká Británie. 2008. [cit. 1. března 2013]. Dostupné z: <http://www.mkcr.cz/assets/media-a-audiovize/Studie-klasifikace-v-zemich-EU.pdf>)

Příloha L – Klasifikační systém audiovizuálních médií – USA

(Tabulka klasifikačního systému: USA. 2008. [cit. 1. března 2013]. Dostupné z: <http://hulshofschmidt.wordpress.com/2012/03/02/bigot-of-the-week-award-march-2-motion-picture-association-of-america/>)

Příloha M – Klasifikační systém audiovizuálních médií – Nizozemsko

<u>Orgán klasifikace</u>	NICAM (Nederlands Instituut voor de Classificatie van Audiovisuele Media), nepřímý dohled Rady pro média.
<u>Věkové kategorie</u> ⁶	 pro všechny věkové skupiny pozor u dětí do 6 let pozor u dětí do 12 let pozor u dětí do 16 let
<u>Obsahové kategorie</u>	 násilí strach sex diskriminace zneužívání drog či alkoholu vulgární vyjadřování
<u>Způsob klasifikace</u>	Distributor/vysílatel vyplňuje on-line dotazník
<u>Povinnost klasifikace</u>	Nepřímo „vynucena“ pouze u televizí
<u>Možnost vystřihování</u>	Ne
<u>Možnost úplného zákazu</u>	Mimo klasifikační systém, v kompetenci Rady pro média (např. u pořadu hrubě narušujícího práva menšin)
<u>Financování</u>	Žádné přímé náklady. Jen provoz NICAMu (50 % vláda, 50 % jednotliví členové) a vnitřní náklady distribučních, televizních aj. společností na zaměstnance, kteří provádějí klasifikaci

⁶ V druhé polovině roku 2008 je postupně zaváděna ještě věková kategorie „pozor u dětí do 9 let“.

<u>Legislativa</u>	Zákon o médiích, Trestní zákon, Nařízení Ministerstva spravedlnosti aj.
<u>Specifika - TV vysílání</u>	časové hranice 20:00 („12“) a 22:00 („16“), přísnější kontrola tzv., odpoledního času. Živé a položivé vysílání se neklasifikuje. Speciální pravidla pro hudební videoklipy. Klasifikují se i upoutávky. V případě seriálů jen vybrané díly. Piktogramy se ve vysílání objevují jen několik sekund a to ve zkrácené podobě (2-4 piktogramy).
<u>Specifika – PC a videohry</u>	PEGI (NICAM je administrátorem systému PEGI)
<u>Specifika – DVD/video</u>	V případě DVD není nutné vkládat piktogram do obrazu díla, ale stačí uvedení v tzv. leaderu, který dílu předchází. Záznamy koncertů a sportovních akcí není nutné klasifikovat.
<u>Specifika – nová média</u>	Klasifikace se provádí také u av služeb mobilních operátorů a u původně lineárního tv vysílání šířeného internetem.

(Tabulka klasifikačního systému: Nizozemsko. 2008. [cit. 1. března 2013]. Dostupné z: <http://www.mkcr.cz/assets/media-a-audiovize/Studie-klasifikace-v-zemich-EU.pdf>)

Příloha N – Ukázka z klasifikačního formuláře institutu NICAM

1. TYP PRODUKCE		
1.0. Hudební videonahrávky	ne	ano
1.0.1. Je produkt hudební videonahrávka?	☐	☐
1.1. Produkty pro všechny věkové kategorie	ne	ano
1.1.1. Je film/pořad zcela neškodný? Škodlivými prvky jsou násilí, strach, sex, diskriminace, zneužívání alkoholu/drog či vulgární vyjadřování. Jinými slovy, je produkt vhodný pro všechny věkové kategorie? Pozn.: Na tuto otázku lze odpovědět 'ano' pouze tehdy, jste-li si absolutně jisti, že film/pořad neobsahuje žádné škodlivé prvky, včetně vulgárního vyjadřování. V případě jakýchkoliv pochybností odpovězte prosím 'ne' a vyplňte dotazník. Příklady filmů/pořadů pro všechny věkové kategorie jsou: <i>Teletubbies, The Cosby Show a kreslené grotesky jako Popeye, Tom & Jerry a Looney Tunes</i>	☐ k 1.2.1	☐
1.2 Produkce typu „fikce“		
1.2.1. Jde o kreslený nebo animovaný film/pořad? Příklady kreslených nebo animovaných filmů/pořadů jsou: <i>Spider Man, Kufje, The Lion King (Lví král), Chicken Run, Finding Nemo, Bob the Builder, Shrek a Pokémon.</i>	☐	☐ k 2.2.1
1.2.2. Jde o jiný typ „fiktivní“/dramatické produkce? Příkladem jiných produktů typu „fikce“/drama jsou: <i>Power Rangers, Star Trek, Titanic, Indiana Jones, Pulp Fiction, GTST, Sex and the City (Sex ve městě), As the World Turns a Inspector Morse.</i>	☐	☐ k 2.2.1
1.3. Produkty typu „non-fiction“ (dokumentární, publicistické)	ne	ano
1.3.1. Jde o film/pořad typu „non-fiction“? Například televizní pořad ukazující realitu, reportáž nebo dokument, či jiný pořad/film typu „non-fiction“. Příkladem pořadů/filmů typu non-fiction jsou: <i>Exclusief, Ingang Oost, Patty's Posse, Breekijzer, Het Uur van de Wolf, Jambers, Zembla, Blik op de Weg Prickly Heat, Lotto Weekend Miljonairs, Life & Cooking a Jackass</i>	☐	☐ k 2.2.1
1.3.2. Jedná se o talk show? Příkladem pořadů talk show jsou: <i>Random 10, The Oprah Winfrey Show, Het Lagerhuis, Dr. Phil, Ricky Lake a Knevel op Zaterdag</i>	☐	☐ k 2.2.1
2 NÁSILÍ		
2.1. Pořady typu talk show	ne	ano
2.1.1. Objevují se v pořadu hrozby fyzickým násilím nebo fyzické násilí? Příkladem talk show, kde se tyto případy vyskytují, je <i>Jerry Springer</i> . Příklady talk show, kde se fyzické násilí a hrozba násilím nevyskytují, jsou <i>Het Lagerhuis, Oprah Winfrey a Random 10.</i>	☐ k .1.4.	☐
2.1.2. Podněcuje publikum fyzické násilí nebo s ním souhlasí? Příklady pořadů, při nichž publikum podněcuje násilí nebo s ním souhlasí: <i>Ricky Lake a Jerry, Springer</i> . Příklady pořadů, při nichž se publikum takto nechová: <i>Knevel op Zaterdag a Oprah Winfrey</i> .	☐	☐
2.1.3. Vyjádří moderátor okamžitě výslovný nesouhlas s fyzickým násilím či hrozbou fyzického násilí? Pozn.: Na tuto otázku lze odpovědět kladně pouze tehdy, je-li výslovný nesouhlas vyjádřen ve všech případech.	☐	☐
2.1.4. Jsou někteří účastníci terčem výsměchu ze strany moderátora nebo publika? (Jsou nečekaně uváděni do rozpaků nebo zahanbováni?) Příkladem pořadu, v němž jsou účastníci zesměšňováni, je <i>Jerry Springer</i> . Příklady pořadů talk show, v nichž účastníci nejsou zesměšňováni: <i>Random 10, Het Lagerhuis a Oprah Winfrey</i> .	☐ k 2.1.7	☐
2.1.5. Souhlasí publikum se zesměšňováním účastníků?	☐	☐

Příklady pořadů s provokujícím publikem jsou: <i>Ricky Lake</i> a <i>Jenny Jones</i> . Příklady programů s neprovokujícím publikem: <i>Dr. Phil</i> a <i>Oprah Winfrey</i>		
2.1.6. Vyjadřuje moderátor okamžitě a výslovně nesouhlas s výsměchem? Pozn.: Na tuto otázku lze odpovědět kladně pouze pokud je výslovný nesouhlas vyjádřen ve všech případech.	☐	☐
2.1.7. Jsou používány filmové klipy vytvořené před talk show?	☐ k 4.1.1	☐

2.2. Fyzické násilí	nikdy	jednou či vícekrát
Termínem „fyzické násilí“ se rozumějí všechny typy násilí používaného vědomě a dobrovolně živými bytostmi proti jiným živým bytostem. Termínem „živé bytosti“ se rozumějí lidé, lidoopi a zvířata či netvorové s lidskými vlastnostmi, například schopností mluvit a chápat.		
2.2.1. Jak často se v pořadu/filmu vyskytují následující typy násilí? Příklady fyzického násilí jsou: a. Násilí s fyzickým kontaktem Příklady jsou: údery, kopání, dupání, zápas a škrčení. b. Násilí se zbraněmi střelnými, tupými či bodnými Příklady jsou: pistole, laserové zbraně, obušky, meče a nože. c. Násilí proti zločincům (= násilí hodných proti zlým) Příklady jsou: násilí proti teroristům, vrahům, zlodějům event. únoscům letadel (jako např. ve filmu <i>Air Force 1</i>). d. Fyzické mučení (= úmyslné způsobení fyzické bolesti) Příklady jsou: kroucení paží, zhášení cigaret o kůži a elektrické šoky. Pozn.: Způsobování šoků jako forma násilí se vyskytuje rovněž v pořadech science fiction! e. Válečné násilí Příklady jsou: tanky, bazuky, plamenomety a děla	☐ k 2.6.1	☐

2.3. Intruzivní fyzické násilí	nikdy	jednou či vícekrát
Násilné činy v pořadech/filmech mohou být více či méně Intruzivní. V případě intruzivních násilných činů nabývá divák dojem, že násilí je míněno vážně a že takový je záměr útočníka. Pozn.: Některé pořady/filmy obsahují jak Intruzivní tak neintruzivní násilné činy. V takových případech zaznamenejte v odpovědi na tuto otázku Intruzivní násilné činy. Intruzivní povaha se týká i pořadů/filmů typu fantasy a science fiction. Příklady neintruzivního násilí jsou: mečové souboje v <i>Hook</i> vesmírný zápas v <i>Star Trek</i> občanská válka v <i>Abeltje</i> Příklady intruzivního násilí jsou: boj muže proti muži v <i>Charlie's Angels (Charlieho andělci)</i> a <i>The Matrix</i> mečové souboje v <i>The Last Samurai (Poslední samuraj)</i> střelba v <i>Nikita</i> a <i>Miami Vice</i> scény boxu v <i>Rocky</i>		
2.3.1. Vyskytují se v pořadu/filmu násilné činy, které jsou Intruzivní? a. vzhledem k tvrdosti násilí? b. proto, že oběť je zjevně zraněna? c. proto, že důsledky těchto činů je předváděn v detailním záběru? Na příklad intruzivnost lze dosáhnout tím, že:	☐	☐

<ul style="list-style-type: none"> * násilné scény doprovází vzrušující hudba * bolest oběti je zdůrazněn zvukem či obrazy * pomalým pohybem * záběry zblízka v průběhu zápasů * přidáním zvukových efektů k bojovým scénám 		
--	--	--

2.4. Zranění	nikdy	jednou či vícekrát
2.4.1. Jsou v pořadu/filmu ukázána zranění způsobená viditelnými násilnými činy? Netýká se velmi lehkých zranění, na která stačí náplast.	☐ k 2.5.1	☐
2.4.2. Jsou ukázána vážná zranění způsobená viditelnými násilnými činy? Upozornění: zde je rozhodující závažnost zranění, nikoliv závažnost činů Pozn.: V některých pořadech/filmech jsou ukázána jak vážná, tak méně vážná zranění. V těchto případech věnujte pozornost pouze vážným zraněním. Příklady zranění, jež lze označit za 'vážná', jsou: prýščí krev, podřezaná hrdla, useknuté či utržené končetiny a lidé, kteří byli brutálně zbiti. Příklady pořadů/filmů, které obsahují taková zranění: <i>The Passion of the Christ (Umučení Krista), Pulp Fiction a Saving Private Ryan (Zachraňte vojína Ryana)..</i> Příklady zranění, jež lze označit jako 'nezávažná' jsou: Malá kulka v těle s trochou krve, zlomený nos, roztržený ret či monokl. Příklady pořadů/filmů, v nichž se objevují taková zranění: <i>The World Is Not Enough a Beverly Hills Cop 1.</i>	☐	☐

2.5. Proveditelnost fyzického násilí	nikdy	jednou či vícekrát
2.5.1. Vyskytují se v pořadu/filmu násilné činy, které jsou v zásadě proveditelné? N.B.: V některých pořadech/filmech se mohou vyskytovat jak proveditelné, tak neproveditelné násilné činy. V těchto případech věnujte při odpovědi na tuto otázku pozornost proveditelným násilným činům. Příklady proveditelných násilných činů jsou: zápasy karate v <i>Power Rangers</i> či <i>The Karate Kid</i> , pěstní souboje v <i>Hercules and Xena</i> , souboje s pistolemi nebo útok za použití tanku. Příklady neproveditelných násilných činů: laserové souboje ve <i>Star Wars</i> , a scény, při nichž <i>Superman</i> „odfoukává“ lidi.	☐	☐

2.6. Vynucené sexuální akty	ne	ano
2.6.1. Obsahuje pořad/film scény vynucených sexuálních aktů? Vynucený je sex, při němž je použita hrubá síla nebo hrozba jejím použitím. Zahrnuje vše od pokračování, když druhá osoba řekne ne, sex bez svolení, sex s osobou pod vlivem drog, až po sexuální napadení a znásilnění. Vynucený sex neznamená sex, který následuje po jemném přesvědčování. Příklady pořadů/filmů obsahujících scény vynucených sexuálních aktů: <i>Dogville, Costa! a American History X.</i>	☐ k 2.7.1	☐
2.6.2. Je vynucování sexu doprovázeno skutečným fyzickým násilím či bezprostřední hrozbou takového násilí? Mezi skutečné fyzické násilí či bezprostřední hrozby takového násilí patří bití s cílem způsobit bolest, škrcení, či přiložení nože na hrdlo oběti. Příklady pořadů/filmů, které obsahují scény nedobrovolného sexu doprovázeného fyzickým násilím: <i>Irréversible, Baise Moi a American History X.</i>	☐	☐

2.7. Groteskní kontext	ne	ano
2.7.1. Dochází k veškerému násilí v groteskním kontextu? Příklady pořadů/filmů, v nichž dochází k násilí v groteskním kontextu: <i>Laurel & Hardy, Buster Keaton, Home Alone, Naked Gun a Flodder.</i> Příklad filmu, v němž se násilí neodehrává v kontextu grotesky: <i>Pulp Fiction</i>	☐	☐

3. STRACH		
Hudební videonahrávky	nikdy	jednou či vícekrát
3.0. Vyskytují se v nahrávce děsivé scény? Příklady jsou: vyděšení lidé, zranění, znetvořená či rozkládající se lidská těla nebo hororové efekty.	☐ k 4.1.1	☐ k 3.1.1
3.1. Scény s vyděšenými lidmi	nikdy	jednou či vícekrát
3.1.1. Jsou v pořadu/filmu ukázáni extrémně vyděšení lidé? Jsou ukázáni lidé extrémně vyděšení v důsledku nehod, katastrof či násilných činů způsobených jinými živými bytostmi (lidmi, zvířaty, netvory), či hrozby, že k nim může dojít? Termínem „extrémně vyděšený“ se rozumějí osoby zjevně vystrašené, projevující fyzické znaky jako naprostá panika, pocení, třas, šok, ztráta řeči, jekot a pláč. Příklady tohoto druhu pořadů/filmů jsou: <i>Titanic, Towering Inferno (Skleněné peklo), The Perfekt Storm, Twister, Earth Quake, Reality Show 911, Baywatch (Pobřežní hlídka), Saving Private Ryan (Zachraňte vojína Ryana), Holocaust, Tour of Duty, Indiana Jones, Perfect Murder, The Firm, Marathon Man, The Net a The Client.</i>	☐ k 3.2.1	☐
	ne	ano
3.1.2. Jsou mimořádně vyděšení lidé <u>vždy</u> (ve všech případech) okamžitě zachráněni? Příklady jsou <i>Baywatch (Pobřežní hlídka)</i> a <i>LA Doctors (Chirurgové?)</i> , v nichž se děsivé situace řeší téměř vždy okamžitě. Odpovědí na tuto otázku je záporná, pokud přichází pozitivní výsledek či řešení na konci pořadu či v následujícím příběhu. Také pokud není jasné, co se vyděšeným lidem stane, zní odpověď 'ne'.	☐ k 3.3.1	☐

3.2. Další děsivé prvky	nikdy	jednou či vícekrát
3.2.1. Vyskytují se v pořadu/filmu děsivé zvuky nebo hudební efekty? Příklady: vřeštivý zvuk během vraždy v <i>Psycho</i> , zvuk šnorchlu v <i>Amsterdamed</i> a těžké dýchání v <i>Halloween</i> .	☐	☐

3.3. Zranění	nikdy	jednou či vícekrát
3.3.1. Dochází v pořadu/filmu ke zraněním? Zvláště drobná zranění, která lze ošetřit náplastí, se nepočítají.	☐ k 3.4.1	☐
3.3.2. Dochází v pořadu/filmu k vážným zraněním? Tato vážná zranění musí utrpět lidé. Zranění v důsledku lékařských postupů, například operací, je třeba rovněž brát v úvahu. Příklady zranění označovaných jako 'vážná', jsou: prýštlivý krev, profíznutá hrdla, utržené či useknuté končetiny a lidé, kteří byli brutálně zbiti. Příklady pořadů se závažnými zraněními jsou: <i>Taxi Driver (Taxikář), Silence of the Lambs (Mlčení jehňátek), Texas Chainsaw Massacre, Jurassic Park (Jurský park)</i> a <i>Basic Instinct (Základní instinkt)</i> . Příklady zranění označených jako 'nezávažná': Malá dírka od kulky v těle a malé množství krve, zlomený nos či roztržený ret, a monokl.	☐	☐ k 3.5.1

3.4. Lidské mrtvolý	nikdy	jednou či vícekrát
3.4.1. Vyskytují se v pořadu/filmu scény s lidskými mrtvolami?	☐ k 3.5.1	☐
3.4.2. Vyskytují se v pořadu/filmu scény se silně zohavenými či rozkládajícími se lidskými těly? Sem patří: masové hroby, ohořelé či spálené mrtvolý, těla s údy oddělenými trháním či řezáním, těla se zejícími ranami, těla nafouklá vodou či ve stavu rozkladu. Příklady pořadů/filmů, v nichž se vyskytují scény s vážně zohavenými či rozkládajícími se lidskými těly: <i>Holocaust</i> , <i>De Koude Oorlog</i> , <i>CSI</i> , <i>Saving Private Ryan (Zachraňte vojína Ryana)</i> a <i>Se7en</i> .	☐	☐
3.5. Hororové efekty	nikdy	jednou či vícekrát
3.5.1. Vyskytují se v pořadu/filmu extrémní hororové efekty? Tyto extrémní hororové efekty mohou být důsledkem činů poznatelných živých bytostí (lidí či zvířat), nadpřirozených sil či zlých mimozemských netvorů. Termínem „extrémní hororové efekty“ se zde rozumějí např. útoky ptáků v <i>The Birds (Ptáci)</i> , muže se sekýrou v <i>The Shining</i> , scénu ve sprše v <i>Psycho</i> , přítomnost vraha v temnotě v <i>Silence of the Lambs (Mlčení jehňátek)</i> , posedlost démonem v <i>Exorcist (Vymítač ďábla)</i> , posedlou panenku v <i>Child's Play</i> a záhadná zmizení v <i>The Blair Witch Project</i> a <i>The X-files</i> . Mezi hororové efekty, které nejsou extrémní, patří: panika v <i>Jumanji</i> , porýv větru při otvírání knihy v <i>The Mummy (Mumie)</i> , otvírání archy v <i>Indiana Jones and the Raiders of the Lost Arc</i> a scény v <i>Buffy the Vampire Slayer</i> , <i>Star trek</i> či <i>Charmed</i> .	☐	☐
3.6. Reálný kontext	nikdy	jednou či vícekrát
3.6.1. Dochází k děsivým situacím v reálném kontextu? Pro tuto otázku záleží pouze na kontextu (prostředí), v němž se pořad/film odehrává, nikoliv na událostech nebo postavách. Například Spider-Man je zasazen do reálného prostředí, ačkoliv události či postavy jsou nereálné. Příklady reálných prostředí: vesnice či město, dům nebo škola. Příklady nereálných prostředí: vesmírná loď, pohádkový hrad či pirátská loď. Zjevně futuristický nebo historický kontext lze klasifikovat jako neobvyklý, dobrodružný. Příkladem jsou dramatické produkce v dobových kostýmech a rytířské filmy. Příklady nereálných kontextů: chrámy ve filmech o Indiana Jonesovi, pyramida v <i>The Mummy</i> a svět her v <i>Jumanji</i> . Příkladem filmu, který se odehrává v neobvyklém, dobrodružném prostředí, vytvořeném na základě historické scény, je <i>Ben Hur</i> .	☐	☐
3.7. Děsivé situace	nikdy	jednou či vícekrát
Jak často se v pořadu/filmu vyskytují následující situace?		
3.7.1. Tvorové ze světa fantazie se chovají nebo vyhlízejí výhrůžně? Příklady tvorů ze světa fantazie jsou: netvoři, čarodějnice, duchové a draci. Příklady pořadů/filmů, v nichž se tyto bytosti ze světa fantazie vyskytují: <i>Shrek</i> a <i>Harry Potter and the Chamber of Secrets</i> .	☐	☐ k 4.1.1
3.7.2. Zvířata, která se chovají nebo vyhlízejí výhrůžně? Příklady: lvi, psi, tygři či žraloci. Příklady pořadů/filmů, v nichž se tato zvířata vyskytují: <i>Finding Nemo</i> , <i>Jaws (Čelisti)</i> a <i>Jumanji</i> .	☐	☐ k 4.1.1

3.7.3. Proměny, v jejichž důsledku se objeví tvor výhrůžného vzhledu? Příklady pořadů/filmů, v nichž dochází k tomuto typu proměny: <i>The Hulk</i> , <i>Power Rangers</i> , <i>The Gremlins</i> a <i>Aladdin</i> (kde je vypuštěn džin z láhve).	☐	☐ k 4.1.1
3.7.4. Fyzické násilí na zvířatech? Jako úder, kopání, dupání, mlácení jinými zvířaty Příklady pořadů/filmů, v nichž dochází k fyzickému násilí na zvířatech: <i>Spirit</i> , <i>Watership Down</i> a <i>Gorillas in the Mist</i> .	☐	☐ k 4.1.1
3.7.5. Fyzické násilí na dětech? (mimo dětské rvačky a zápoleň) Příklady jsou úder, kopání, tahání za ruce a uši a zavírání do malých či temných místností, kousání psy. Příklady pořadů/filmů, v nichž se vyskytuje fyzické násilí na dětech: <i>Mathilda</i> , <i>Kruimeltje</i> a <i>Ransom</i> .	☐	☐ k 4.1.1
3.7.6. Nehody, katastrofy a války, v nichž jsou viditelně obětmi lidé či zvířata? Příklady jsou: zed', která se na někoho zřítí, osoba zasažená jedoucím vozidlem, hořící člověk, bolest, nemoci či situace ohrožující život. Příklady pořadů/filmů, v nichž se tyto situace objevují: <i>The Horse</i> , <i>Whisperer</i> , <i>Earthquake</i> a <i>Daylight</i> .	☐	☐ k 4.1.1
3.7.7. Viditelné hrozby násilím? Příklady jsou: ohrožování pistolí či nožem. Příklady pořadů/filmů, v nichž se takové hrozby násilím vyskytují: <i>Kindergarten</i> <i>Cop</i> : scéna s únosem chlapce, <i>Reservoir Dogs</i> : scéna předcházející uříznutí ucha, a <i>Unbreakable</i> : scéna, v níž chlapec ohrožuje otce pistolí.	☐	☐ k 4.1.1
3.7.8. Zobrazení sebevraždy (či pokusu o sebevraždu) nebo sebevraha? Příklady pořadů/filmů, v nichž se taková zobrazení vyskytují: <i>Jude</i> , <i>21 Grams</i> a <i>No Way Out</i>	☐	☐

7. VULGÁRNÍ VYJADŘOVÁNÍ		
7.1. Vulgární vyjadřování	nikdy	jednou či vícekrát
7.1.1. Mluví se v pořadu/filmu vulgárně (zaznívají v něm nadávky a obscénní výrazy)? Vulgární vyjadřování se bere v úvahu pouze pokud výslovně vstupuje do pořadu/filmu. <i>zvláštní vysvětlivka v okně: viz níže</i> Pokud se jedná o pořad/film s titulky, vychází se z holandského překladu (titulků). V úvahu se berou i nepřeložené, avšak obecně známé anglické obscénní výrazy jako 'fuck' a 'bitch'. V úvahu se bere i diskriminační vyjadřování. Příklady jsou: kutmarokkaan, vuile jood en rotmoef.	☐	☐

Okno s dalšími informacemi k vulgárnímu vyjadřování

Berte v úvahu pouze výslovné vulgární vyjadřování (otázka 7.1).
Zvažujte přitom, v jakém kontextu se vulgární vyjadřování vyskytuje. Jediné sprosté slovo nebo nadávka v pořadu pro děti může být dostatečným důvodem k tomu, abyste na otázku 7.1 odpověděli 'jednou či vícekrát', zatímco jediná sprosté slovo ve filmu nebo televizním pořadu pro dospělé nemusí být důvodem, proč ho klasifikovat jako obsahující vulgární vyjadřování.

(Formulář dotazníku vyvinutého insitutem NICAM: Klasifikační formulář institutu NICAM. In: *Ministerstvo kultury* [online]. 2007. [cit. 1. března 2013]. Dostupné z: <http://www.mkcr.cz/cz/media-a-audiovize/vyhlaseeni-verejne-diskuse-k-navrhum-zavedeni-klasifikace-podle-koncepcie-klasifikace-audiovizualnich-produktu-podle-vekovych-skupin-23168/>)